

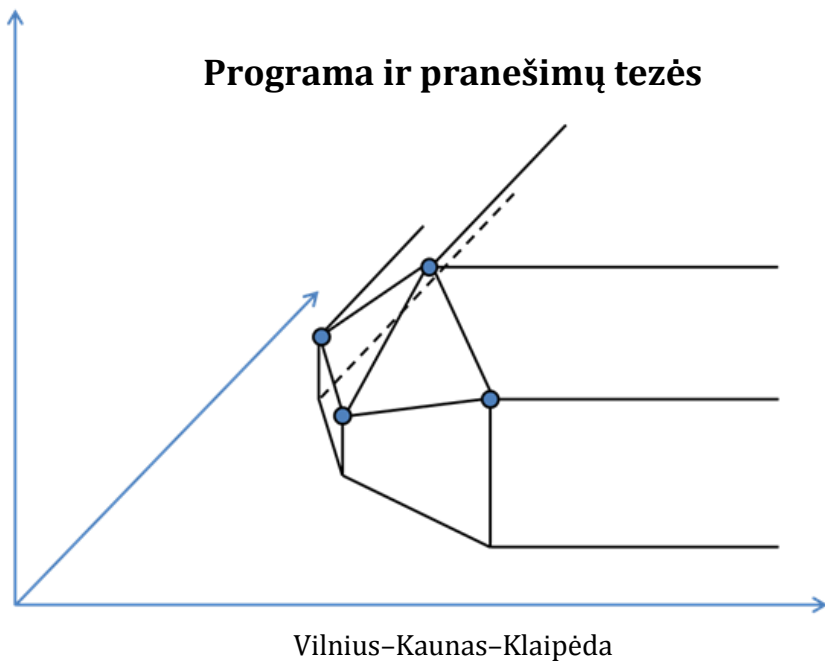

Aleksandro
Stulginskio
Universitetas

Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija
**EKONOMIKOS IR VADYBOS MOKSLO BEI STUDIJŲ
INOVATYVŪS SPRENDIMAI**

2014 m. birželio 19–20 d.

Konferencija vykdoma pagal projektą „Lietuvos ūkininkų ūkių veiklos efektyvumas po įstojimo į Europos Sąjungą: empirinė analizė taikant ribinius metodus ir veiksmingos žemės ūkio politikos formavimas“. Projektą finansuoja Europos socialinis fondas pagal 2007–2013 m. žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą, 3 prioriteta „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“, priemonę VP1-3.1-ŠMM-07-K „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija)“. Projekto Nr. VP1-3.1-ŠMM-07-K-03-002.

Mokslinis komitetas

<i>Pirmininkas</i>	
Dr. A. Gargasas	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
<i>Nariai</i>	
Prof. M. Asmild	Kopenhagos universitetas, Danija
Prof. A. Baležentis	Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
Prof. J. L. Houggard	Kopenhagos universitetas, Danija
Dr. I. Kriščiukaitienė	Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, Lietuva
Prof. N. Kuznecova	Peterburgo valstybinis paslaugų ir ekonomikos universitetas, Rusija
Dr. R. Melnikienė	Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, Lietuva
Dr. V. Kafidov	Kaliningrado valstybinis technikos universitetas, Rusija
Dr. G. Radzevičius	Europos regioninės politikos institutas, Lietuva
Prof. J. Ramanauskas	Klaipėdos universitetas, Lietuva
Prof. R. Stašys	Klaipėdos universitetas, Lietuva
Prof. V. Strikis	Latvijos žemės ūkio universitetas, Latvija
Prof. A. Slavickienė	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
Prof. L. Šimanskienė	Klaipėdos universitetas, Lietuva
Dr. J. Špička	Ekonomikos universitetas, Čekijos Respublika
Prof. V. Zinovchuk	Žitomiro žemės ūkio ir ekologijos nacionalinis universitetas, Ukraina
Dr. J. Žukovskis	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva

Organizacinis komitetas

<i>Pirmininkas</i>	
Dr. A. Gargasas	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
<i>Nariai</i>	
A. Astromskienė	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
J. Vilkevičiūtė	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
V. Tamulienė	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
T. Baležentis	Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, Lietuva
V. Namiotko	Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, Lietuva
Prof. V. J. Žilinskas	Klaipėdos universitetas, Lietuva
A. Giedraitis	Klaipėdos universitetas, Lietuva
Prof. J. Ramanauskas	Klaipėdos universitetas, Lietuva
Dr. J. Žukovskis	Aleksandro Stulginskio universitetas, Lietuva
Prof. R. Stašys	Klaipėdos universitetas, Lietuva

Programa

Birželio 19 d.

9⁰⁰–10⁰⁰ *Registracija*

10⁰⁰–10¹⁰ Sveikinimo žodis.
LR žemės ūkio viceministras Mindaugas Kuklierius.

10¹⁰–12⁰⁰ Plenarinis posėdis.
Pranešėjai: dr. R. Melnikienė, prof. J. Ramanauskas,
prof. E. Kolbachev, prof. N. Kuznetsova, prof. O. Skydan,
prof. O. Yatsenko, prof. A. Bakanauskas, prof. A.
Baležentis, dr. L. Melece, dr. V. Moroz, prof. J. L.
Hougaard

12⁰⁰–13⁰⁰ *Pietūs*

13⁰⁰–15⁰⁰ Stendiniai pranešimai

15⁰⁰–18⁰⁰ Pranešimai sekcijose

18⁰⁰ *Vakarienė*

Birželio 20 d.

9³⁰–10⁰⁰ *Pusryčiai*

10⁰⁰–12⁰⁰ Pranešimai sekcijose

12⁰⁰–15⁰⁰ Diskusija

15⁰⁰ *Konferencijos uždarymas*

NAUJO PREKĖS ŽENKLO STIPRIŲ ASOCIACIJŲ PIRKĖJUI SUKŪRIMAS, POZICIONUOJANT NAUJO MAISTO PRODUKTO VERTE

Arvydas Bakanauskas¹, Vitalija Vanagienė²

¹ Vytauto Didžiojo universitetas, ² Aleksandro Stulginskio universitetas

Šiuo metu maisto rinkoje pastebimas naujų prekės ženklų, naujų maisto produktų asortimento gausėjimas. Tampa aktualus klausimas, kaip sėkmingiau pozicionuoti naują prekės ženklą, keliant stiprias asociacijas, dėl kurių formuotųsi kiti prekės ženklo vertės elementai: identitetas, žinomumas, įvaizdis, reputacija, lojalumas, paplitimas. Šiuo aktualumu akcentuojama naujo maisto produkto vertės kriterijų svarba. Straipsnio tyrimo tikslas – pateikti naujo prekės ženklo naujo maisto produkto vertės rinkai pozicionavimo, kuriant stiprias asociacijas, modelį. Šio modelio konstravimui trūksta ne tik naujo prekės ženklo sampratos, bet ir paties proceso identifikavimo. Siekiant tikslo, straipsnyje pateikta naujo prekės ženklo sąvoka maisto produkto vertės kriterijų kontekste. Teorinių metodų kontekste išanalizuoti dar mažai sisteminti naujo prekės ženklo naujo maisto produkto vertės rinkai pozicionavimo, kuriant stiprias asociacijas, aspektai, kurie, remiantis algoritmo principu, susisteminti į proceso modelį. Šiuo modeliu rekomenduojama remtis marketingo srities mokslo ir praktikos specialistams, norint sėkmingiau integruoti naujo prekės ženklo naują maisto produktą į rinką. Modelio tinkamumui nustatyti rekomenduojama simuliacinė ir ekspertų nuomonės studija.

PRODUKTYVUMO POKYČIAI LIETUVOS ŪKININKŲ ŪKIUOSE ESANT SEKVCINEI TECHNOLOGIJAI

Tomas Baležentis¹, Jens Leth Hougaard², Mette Asmild²

¹ Vilniaus universitetas, ² Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, Lietuva

Tyrimo tikslas – nustatyti Lietuvos ūkininkų ūkių bendrojo produktyvumo pokyčių šaltinius taikant sekvencinį Malmquist-Luenberger produktyvumo indeksą. Tyrimas remiasi 200 Lietuvos ūkininkų ūkių – Ūkių apskaitos duomenų tinklo respondentų – duomenimis. Malmquist-Luenberger produktyvumo indeksas buvo išskaidytas atsižvelgiant į kintančios masto gražos gamybos technologiją ir masto efektyvumo pokyčius. Tyrimo rezultatai rodo, kad ūkiai veikė neefektyviausiai 2006 ir 2009 m. masto efektyvumo analizė parodė, kad mišrūs ūkiai turėtų padidinti

savo veiklos mastą siekdami užtikrinti veiklos gyvybingumą ir konkurencingumą. Taikant sekvenčinį Malmquist-Luenberger indeksą nustatyta, kad bendrasis produktyvumas 2004–2009 m. sumažėjo 2,9 proc. Techninio pokyčio komponentas, rodantis gamybos ribos poslinkį, neprisidėjo prie produktyvumo augimo 2009 m., tačiau išliko svarbiausiu veiksnium per visą tyrimo laikotarpį – bendrasis produktyvumas 2004–2009 m. dėl techninio pokyčio padidėjo 14 proc. Mažėjantis grynasis techninis efektyvumas lėmė neigiamą bendrojo produktyvumo pokytį, t. y. 16 proc. Masto efektyvumo pokyčiai neturėjo reikšmingesnės įtakos bendrojo produktyvumo pokyčiams. Tyrimo metu nustatyti inovatyvūs ūkiai, kurie lėmė gamybos ribos poslinkius.

LIETUVOS KREDITO UNIJŲ VEIKLOS DĒSNINGUMAI

**Tomas Baležentis¹, Asta Kantaravičienė², Vytautas Kėdaitis²,
Alvydas Baležentis³**

¹ Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, ² Vilniaus universitetas,

³ Mykolo Romerio universitetas

Straipsnyje nagrinėjami Lietuvos centrinei kredito unijai priklausančių kredito unijų veiklos dėsningumai taikant daugiamatės statistinės analizės modelius. Sudaryta kredito unijų veiklą apibūdinančių rodiklių sistema, kuri pritaikyta vertinant kredito unijų heterogeniškumą ir jo dinamiką. Darbe naudota persidengiančių sankaupų analizė. Tyrimas atliktas naudojant 2008–2012 m. kredito unijų metinius duomenis. Tai leido palyginti kredito unijų veiklos rezultatų pokyčius esant nestabiliai rinkos situacijai, kurią paveikė pasaulinė finansinė krizė. Persidengiančių sankaupų analizė leido sugrupuoti Lietuvos kredito unijas į tris sankaupas, atitinkančias skirtingus veiklos efektyvumo lygius. Dėl pasaulinės finansinės krizės prasidėjęs ekonominis nuosmukis paveikė minėtus dėsningumus: padidėjo neefektyviai veikiančių kredito unijų dalis bei pasikeitė sankaupų struktūra. Pastebėta, kad Lietuvos kredito unijoms suteiktas finansinis indeksas (reitingas) ne visuomet atitiko sankaupų metodu nustatytus veiklos dėsningumus.

LENKIJOS KAIMO GYVENTOJŲ SVEIKATOS BŪKLĖ

Agnieszka Bem¹, Paulina Ucieklak-Jeż²

¹ Vroclavo ekonomikos universitetas, ² Čenstakavos Jano Dlugošo akademija

Straipsnio tikslas – įvertinti Lenkijos pagyvenusių kaimo gyventojų sveikatos būklę. Analizė atlikta naudojantis Lenkijos centrinės statistikos tarnybos anketinės apklausos apie gyventojų sveikatos būklę duomenimis. Kaimo ir miesto pagyvenusių žmonių sveikatos būklės skirtumai įvertinti naudojant Healthy Life Expectancy, Disability Free Life Expectancy, Chronic Disease Life rodiklius. Nustatyta, kad kaimo gyventojų sveiko gyvenimo trukmė be negalių ir chroniškų ligų yra trumpesnė. Suformuluota išvada, kad pageidaujami kaimo gyventojų sveikatos būklės pokyčiai gali būti pasiekti, pagerinus sveikatos apsaugą ir išplėtojus medicinos paslaugų infrastruktūrą.

SOCIALINIO KAPITALO KONCEPCIJA

Darius Burgis

Klaipėdos universitetas

Pastaruoju laikotarpiu socialinio kapitalo koncepcija tapo intensyvių akademinų diskusijų objektu. Socialinis kapitalas dėl savo prigimtinių savybių ir struktūros nagrinėjamas įvairiais aspektais. Uphoff (2000), Bourdieu (1991), Coleman (2000), Putnam (2000), Gečienė (2009), Vasiliauskaitė, Mačerinskienė (2004) ir kiti analizavo socialinio kapitalo sampratą, naudą, nagrinėjo socialinio kapitalo organizacijose raiškos aspektus. Tyrimo problema – dėl socialinio kapitalo sąvokos platumo ir skirtingų mokslingų interpretacijų, kyla sunkumų nustatant, koks yra realus socialinio kapitalo koncepcijos turinys. Tyrimo tikslas – išanalizuoti socialinio kapitalo koncepciją. Mokslinės literatūros analizės metodo pagalba: ištirta socialinio kapitalo koncepcijos genezė; išnagrinėtos socialinio kapitalo paradigmos; ištirtos socialinio kapitalo apibrėžimų grupės pagal tai ar pagrindinis dėmesys skiriamas: 1) individų santykiams su kitais individais; 2) santykių tarp individų kolektyve struktūrai; 3) abiem socialinių ryšių grupėms.

STUDENTŲ MOTYVAVIMO VEIKSNIAI IR PRIEMONĖS, UŽTIKRINANČIOS AKTYVŲ DALYVAVIMĄ VERSLUMO UGDYMO PRAKTIKOJE

Aistė Čapienė, Rasa Merkienė
Aleksandro Stulginskio universitetas

Straipsnyje nagrinėjama studentų motyvacija aktyviai dalyvauti verslumo ugdymo praktikoje. Analizuojamos priežastys, veiksniai ir priemonės, sąlygojančios didesnę motyvaciją verslumo žinių įsisavinimui bei praktinių įgūdžių įgyvendinimui. Straipsnio tikslas – identifikuoti ir empiriškai patikrinti ir pateikti rekomendacijas, užtikrinančias studentų aktyvų dalyvavimą verslumo ugdymo praktikoje. Tyrimo metodų pagrindą sudaro moksliniai darbai apie motyvacijos sampratą raidą, šiuolaikinį požiūrį, motyvacijos įtaką aktyviam įsitraukimui į veiklą. Darbe išanalizuota mokslinė literatūra, atliktas tyrimas ir pateiktos rekomendacijos, kurios gali būti pritaikomos kitose imitacinėse įmonėse Lietuvoje ir užsienyje.

ORGANIZACIJOS PERSONALO KŪRYBINGUMO SVARBA SIEKIANT KONKURENCINIO PRANAŠUMO

Jelena Dementjeva, Vytautas Jonas Žilinskas
Klaipėdos universitetas

Darbe nagrinėjamas kūrybingos visuomenės fenomenas organizacijų valdymo kontekste ir pagrindiniai kūrybingumą charakterizuojantys bruožai. Taip pat dėmesys skiriamas organizacijos personalo kūrybinio potencialo atskleidimo siekiant konkurencinio pranašumo klausimui.

Postmoderniame amžiuje mainų objektu tampa idėjos, o ne žemė, darbo jėga ir kiti išteklių. Kūrybingumas kaip mąstymo stilius tampa svarbesnis nei darbštumas. Anot J. Howkins (2010), žmonės, turintys ir valdantys idėjas yra labiau reikalingi, nei dirbantys ir prižiūrintys techniką. Šiuo metu kūrybinio vystymo stadiją praeina tokios šalys kaip JAV, Japonija ir Pietų Korėja. Prie šios stadijos siekia pereiti Kinija bei Europos Sąjungos šalys. Tyrinėjant kūrybingumo klausimą siekiama atskleisti organizacijos personalo kūrybingumo svarbą siekiant konkurencinio pranašumo.

Pabrėžiant būtinybę naudoti kūrybingumą versle bei organizacijų valdyme pradėta tyrinėti naujas visuomenės (kaip *kūrybinės visuomenės*) transformacijos formas ir jai būdingas kūrybines industrijas, kūrybinę

ekonomiką (*creative economy*) bei kūrybinį/kūrybos procesų valdymą (*creative management*). Pagrindiniai elementai, skatinantys formuotis kūrybinei visuomenei yra technologijos, talentai, tolerancija (pagal 3T koncepciją).

Organizacijų valdyme svarbų vaidmenį atlieka jos darbuotojų kūrybinis potencialas ir kūrybingumo lygis. Pagal O. B. Павлова (2010), egzistuoja trys kūrybingumui reikalingos sąlygos, tai: kompetencija, kūrybinis mąstymas, motyvacija. O kūrybinio mąstymo dedamosios, pasak В. И. Шубин, Ф. Е. Пашков (2001), yra: mąstymo lankstumas ir platumas, savarankiškumas, nesavanaudiškumas. Be to, kūrybinis mąstymas gali būti išreikštas sekančia formule: *tikslas – metodas – rezultatas* (Žilinskas V. J. ir kiti, 2007). Tai reiškia, kad reikia suformuluoti aiškius tikslus, išmokti naudotis atitinkamu inovatyvių idėjų paieškos metodu ir jį nuolat taikyti kol bus pasiektas tikslas.

Galima teigti, kad mąstymo produktyvumo didinimas, organizacijos personalo kūrybinio potencialo atskleidimas ir jo veiksmingas naudojimas yra vienas pagrindinių šiuolaikinio organizacijų valdymo klausimų.

AGRARINĖS APLINKOSAUGOS PROGRAMOS KAIMO PLĖTROS PROCESĖ: OSTFRIESLAND REGIONO VOKIETIJOJE ATVĖJIS

**Jörg Denekas¹, Agnieszka Jaszczak¹, Wojciech Gotkiewicz¹,
Adam Pawlewicz¹, Jan Žukovskis²**

¹ *Olštino Varmijos ir Mozūrijos universitetas*, ² *Aleksandro Stulginskio universitetas*

Europos Sąjungoje kaimo vietovės yra labai įvairios. Jos skirstomos atsižvelgiant į jų erdvinį išdėstymą, aplinką, socialines ir funkcinės savybes. Kaimo vietovių specifika yra susijusi su žemės ūkio gamybos kryptimis. Pastaraisiais metais programos, kuriomis siekiama apriboti neigiamą žemės ūkio gamybos poveikį (ypač naudojant intensyvios gamybos metodus) dėl aplinkosaugos reikalavimų, tampa vis aktualesnės. Agrarinės aplinkosaugos programos skatina ūkininkus imtis prevencinių ar atitaisomųjų veiksmų, atsižvelgiant į gamtinės aplinkos būklę. Šio tyrimo tikslas – įvertinti agrarinės aplinkosaugos programas ir jų įtaką Vokietijos ūkių plėtrai Rheidlande (Ostfriesland regionas Žemutinėje Saksonijoje, Vokietija). Šiame straipsnyje pateikiami Vokietijos agrarinės aplinkosaugos organizavimo principai, taikyti 2007–2013 m. laikotarpiu vykdytoms programoms ir planuojami taikyti 2014–2020 m. laikotarpiu. Tyrimo metu nagrinėti tam tikri nesutarimai tarp ūkininkų ir aplinkosaugos organizacijų

atstovų dėl aplinkosaugos reikalavimų vykdymo. Pagrindinis tyrimo siūlymas – sureguliuoti nesutarimus naudojant patobulintą kompensacinių išmokų mechanizmą 2014–2020 m. laikotarpiu. Išmokas būtina skirti dėl ūkininkavimo sąlygų pablogėjimo laikantis griežtų aplinkosauginių reikalavimų, pvz.: gamybos procesų pertvarkymas, kompensacijų diversifikavimas priklausomai nuo ūkio nuostolių bei nuo saugomų paukščių skaičiaus tame areale, išmokų susiejimas su ūkio poreikiais, mokymų ūkininkams organizavimas ir pan.

ŽEMĖS ŪKIO PASTATŲ FUNKCIONAVIMO DARNOS DAUGIAKRITERINIS VERTINIMAS

Rolandas Drejeris

Aleksandro Stulginskio universitetas

Pastato funkcionavimo darna yra svarbi jo savybė, turinti įtakos ne tik projektavimo, statybos, valdymo sąnaudų dydžio, bet ir jo pasirinkimo bei saugumo įgyvendinimo bei darbo sąlygų vertinimo sprendimams. Mokslinėje ir specialiojoje literatūroje pateikiami darnos vertinimo modeliai dažniausiai remiasi darnos vertinimu pagal kelis atskirus kriterijus, kurie nesujungia visų pastato funkcionavimo darnos aspektų. Nėra vieno apibendrinamojo rodiklio, kuriuo būtų aprėpiamos visos pastato darnos ypatybės, atitinkančios žemės ūkio pastato funkcionavimo specifiką, ir kuris leistų kompleksiskai įvertinti darną. Darbo tikslas – pateikti metodiką žemės ūkio pastato funkcionavimo darnai įvertinti. Straipsnyje argumentuojama ir pateikiama pastato funkcionavimo darnos vertinimo metodika remiasi daugiakriteriniu „Copras“ vertinimo metodu, kuriam taikyti parinkti bei pagrįsti 76 kriterijai, suskirstyti į 12 grupių.

VADOVŲ ASMENYBĖS BRUOŽŲ RAIŠKA INOVACINĖJE GAMYBOS ĮMONĖJE

Algirdas Giedraitis

Klaipėdos universitetas

Gamybos įmonės Lietuvoje gali mokytis iš inovacinių gamybos įmonių gerų pavyzdžių diegiant arba tobulinant technologijas, produktus ar paslaugas. Šiuolaikinių tyrimų apie įvairių lygmenų vadovų asmenybės bruožų raišką efektyviose inovacinėse gamybos įmonėse nepakanka. Šio

tyrimo tikslas – nustatyti vadovų asmenybės bruožų raišką inovacinėje Klaipėdos baldų gamybos įmonėje. Empiriniam tyrimui atlikti pasirinktas kiekybinio tyrimo „Didžiojo penketo“ metodas. Atliktu tyrimu nustatyta įvairių lygių vadovų asmenybės bruožų raiška: aukščiausiojo lygmens vadovai yra naujovių diegimo iniciatoriai; vidurinio lygmens vadovai atsargiai vertina didelius pokyčius įmonėje; žemiausiojo lygmens vadovai pasitiki savimi, tuo, ką daro, ko siekia.

SĄVEIKA TARP LIETUVOS TURISTŲ PASITENKINIMO IR LOJALUMO: GAMTINĖS APLINKOS ĮTAKA

Viktorija Grigaliūnaitė, Lina Pilelienė

Vytauto Didžiojo universitetas

Straipsnyje analizuojama gamtinės aplinkos įtaka Lietuvos turistų pasitenkinimo ir lojalumo sąveikai. Užsienio šalių patirtis ir atliekami tyrimai pagrindžia turistų pasitenkinimo teigiamą poveikį turistų lojalumui. Nepaisant to, ši sąveika vis dar laikoma sudėtingu reiškiniu, vertinant galimas papildomų egzogeninių arba endogeninių kintamųjų įtakas turistų pasitenkinimo ir lojalumo ryšiui. Gamtinė aplinka svarstoma kaip vienas tokių kintamųjų, dėl to naudinga nustatyti sąveiką tarp gamtinės aplinkos, turistų pasitenkinimo bei lojalumo. Lietuvos turistų atžvilgiu nėra mokslinių tyrimų, orientuotų būtent į šios sąveikos analizę. Straipsnio tikslas – nustatyti gamtinės aplinkos įtaką Lietuvos turistų pasitenkinimo ir lojalumo sąveikai. Siekiant straipsnio tikslo, analizuojama mokslinė literatūra, atliktas kiekybinis tyrimas ir tyrimo rezultatų analizė pasitelkiant struktūrinį lygčių modeliavimą. Tyrimo rezultate nustatoma sąsaja tarp Lietuvos turistų pasitenkinimo bei lojalumo ir gamtinės aplinkos įtaka šiai sąsajai.

VIETOS VERSLO PLĖTROS INOVACIJŲ KOMPONENTO SKATINIMAS KAIMO VIETOVĖSE

Yuriy Hubeni, Vitaliy Boyko

Lvovo nacionalinis agrarinis universitetas

Transformacijos procesas paskatino kaimo vietovių nuosmukį. Pagrindinis uždavinys sprendžiant socialines ir ekonomines problemas yra verslumo skatinimas, paremtas inovacijų komponento plėtros skatinimu. Tyrimo tikslas – sukurti vietos verslo plėtros inovacijų komponentą

skatinančių priemonių rinkinį kaimo vietovėse. Šiame tyrime naudojami tokie moksliniai metodai: sisteminės analizės, sintezės, mokslinės abstrakcijos, monografijos, SSGG analizės, planavimo ir organizavimo metodai. Šiame straipsnyje nustatytos pagrindinės problemos, stabdančios novatoriško verslo plėtrą Ukrainos kaimo vietovėse. Atsižvelgiant į valstybės ekonominę politiką ir organizacines bei ekonomines priemones ūkio subjektų lygmenyje, siekiant skatinti vietos verslo plėtros inovacijų komponentą kaimo vietovėse parengtas prioritетinių veiksmų rinkinys.

EKOLOGINĖS GAMYBOS BŪDAS – INOVATYVI Į EKSPORTĄ ORIENTUOTOS ŽEMĖS ŪKIO GAMYBOS PLĖTROS KRYPTIS

Nataliia Karasova

Ukrainos nacionalinė agrarinių mokslų akademija

Nepaisant pasaulio ekonomikos augimo sulėtėjimo, tarptautinėse rinkose ekologiškų produktų pardavimai ir toliau didėja, tapdami viena iš perspektyviausių žemės ūkio gamybos sričių. Atsižvelgiant į Ukrainos turimus gamtinius išteklius, galima teigti, kad į eksportą orientuota ekologiškų produktų gamyba turi didelį potencialą. Šiame straipsnyje išnagrinėtos pasaulinės ekologiškų produktų rinkos tendencijos, įvertintas Ukrainos ekonominės, socialinės, institucinės ir teisinės aplinkos poveikis ekologiškų produktų gamybos plėtrai, atskleisti veiksniai ir perspektyvios į eksportą orientuotų ekologiškų produktų gamybos kryptys, pasiūlytos priemonės, galinčios paskatinti eksportuojančius ekologiškų produktų gamintojus.

VERSLININKŲ ASMENINIŲ RYŠIŲ TRANSFORMACIJA Į VERSLO RYŠIUS

Edmundas Klimas

Klaipėdos universitetas

Konkurencija, sparčiai kintanti verslo aplinka nauji socialiniai, teisiniai ir ekonominiai aspektai reikalauja iš verslo dalyvių gebėjimų greitai ir efektyviai prisitaikyti prie kintančių verslo sąlygų ir aplinkos. Viena iš svarbiausių verslininkystės sėkmingo plėtojimo galimybių yra verslo lyderių aktyvumas, jų asmeninių ryšių tinklo plėtojimas, gebėjimas bendrauti su verslo partneriais. Sprendžiama problema – kaip organizuoti asmeninių ryšių transformaciją į verslo ryšius. Straipsnio tikslas – ištyrus verslininkų

asmeninių ir verslo ryšių sąveiką, pateikti jų transformacijos modelį. Tyrimo metu buvo atliktas kokybinis tyrimas, apklausiant Klaipėdos regiono stambių įmonių vadovus. Nustatyta, kad verslininkų asmeniniai ryšiai gali būti transformuojami į verslo ryšius, esant tam tikroms sąlygoms: dalyvavimas parodose, seminaruose, verslo dalykinėse išvykose, verslą vienijančių organizacijų veikloje (pramonės prekybos ir amatų rūmų, asociacijų veikloje, taip pat organizuojant neformalius susitikimus pagal pomėgius (dalyvavimas įvairių klubų veikloje, sportiniuose renginiuose, išvykose). Siūlomas modelis, kurį galima taikyti transformuojant asmeninius ryšius į verslo ryšius.

GAMOS MOKSLŲ INSTITUCINĖ METODOLOGIJA IR PRIEMONĖS INOVACIJŲ TEORIJOS PLĖTRAI

Evgeny Kolbachev

Pietų Rusijos valstybinis politechnikos universitetas

Inovacijų procesų ir inovacijų projektų įvertinimo piniginiiais vienetais trūkumai yra bendras piniginių vienetų nestabilumo rezultatas. Dėl to rengiama inovacijų įvertinimo metodologija, paremta gamtos mokslų metodais. Darbo tikslas – naudojant institucinės ekonomikos metodus, technologinių santykių ir funkcijų teorijas bei technologinių užsakymų sampratą parengti originalią metodiką inovacijų projektų plėtrai. Ši metodika leidžia sumažinti egzistuojančias inovacijų procesų dalyvių oportunistinio elgesio galimybes ir padidinti inovacinės veiklos efektyvumą.

ŽEMĖS ŪKIO VALDŲ PLĖTROS MODERNIZAVIMAS PALENKĖS VAIVADIJOJE 2011-2012 METAIS

Zofia Koloszko – Chomentowska

Bialystoko technologijos universitetas

Straipsnyje nagrinėjamas modernizacijos poveikis žemės ūkio valdų plėtrai Lenkijos Palenkės vaivadijoje. Tyrimui buvo naudojami ŪADT dalyvaujančių ūkių duomenys. Atlikta analizė parodė, kad tiriamuoju laikotarpiu sparčiau vystėsi ūkininkų ūkiai turintys didesnę gamybinę potencialą ir išplėstines reprodukcijos galimybes. Tiriamuoju laikotarpiu buvo stebima investicijų į žemę ir darbo jėgos apsirūpinimą tendencijos. 2012 metais dėl gamybos sąlygų pablogėjimo sumažėjo daugumos

ekonominių rodiklių reikšmės. Užbaigtų projektų investicijų apimtis ir jų finansavimo struktūra rodo, kad investavimo procesas intensyvėjo. Lengvatinės paskolos buvo svarbiausias išorinis finansavimo šaltinis ir pagrindinis modernizavimo stimulatorius. Visi tirti ūkio subjektai pasinaudojo šia galimybe. Paramos jiems skyrimas iš valstybinių fondų pasiteisino.

DARBO NAŠUMO FAKTORINĖ ANALIZĖ IR JO DIDINIMO GALIMYBĖS REMIANTIS INOVACIJOMIS (CUKRAUS PRAMONĖS PAVYZDŽIU)

Tania Kostenko

Kijevo Taraso Ševčenkos nacionalinis universitetas

Pastaraisiais metais Ukraina prarado lyderio pozicijas pasaulinėje cukraus gamyboje ir tenkina tik vidaus rinkos poreikius. Vienas iš pagrindinių cukraus fabrikų trūkumų – nėra paskatų inovacijoms, dėl to nedidėja darbo našumas ir stabdoma verslo plėtra. Straipsnio tikslas – išanalizavus veiksnius, darančius įtaką cukraus fabrikų produktyvumui, pasiūlyti rekomendacijas, kaip būtų galima padidinti našumo lygį naudojant inovacijas ir užtikrinti cukraus fabrikų konkurencingumą. Darbe siūlomas struktūrinis-loginis modelis, užtikrinantis produktyvumą diegiant naujoves.

TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ ĮTAKA ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GAMINTOJŲ VEIKLOS REZULTATAMS

Rolandas Kripaitis¹, Virginia Namiotko², Aistė Galnaitytė², Andrej Jedik²

¹Mykolo Romerio universitetas, ²Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

Tiesioginės išmokos yra viena iš svarbiausių Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) priemonių, kurioms tenka didžiausi finansiniai ištekliai. Tiesioginės išmokos garantuoja žemės ūkio produktų gamintojams minimalias pajamas dėl rinkose vykstančių sudėtingų procesų, nepastovių žemės ūkio produktų supirkimo kainų. Skiriant palyginti didelius finansinius išteklius, aktualu ištirti tiesioginių išmokų poveikį žemės ūkio produktų gamintojų veiklos rezultatams pagal ūkininkų ūkio dydį ir ūkininkavimo tipą. Darbo tikslas – įvertinti tiesioginių išmokų reikšmę Lietuvoje ir poveikį žemės ūkio produktų gamintojų veiklos rezultatams. Naudoti šie tyrimo metodai: mokslinės literatūros sisteminė analizė, palyginimo ir apibendrinimo, regresinės ir grafinės analizės metodai. Darbe apžvelgiami

moksliniai tyrimai, susiję su tiesioginių išmokų poveikiu žemės ūkio produktų gamintojų veiklos rezultatams. Empirinis tyrimas atskleidė tiesioginių išmokų reikšmę ES šalyse ir Lietuvoje. Taikant regresinę analizę, įvertinta tiesioginių išmokų įtaka žemės ūkio produktų gamintojų veiklai.

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIAUS PRODUKTYVUMĄ LEMIANTYS VEIKSNIAI LIETUVOJE IR VOKIETIJOJE: KOKĮ VAIDMENĮ TURI KAIMO PLĖTROS PROGRAMOS?

Irena Kriščiukaitienė¹, Gerald Schwarz²

¹ Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, ² Thūneno ūkių ekonomikos institutas

Tyrimo pagrindiniai tikslai yra apžvelgti Lietuvos ir Vokietijos žemės ūkio sektoriaus produktyvumo rodiklių kaitą ir įvertinti potencialų Kaimo plėtros programos priemonių indėlį. Straipsnyje daugiausia dėmesio skiriama atskirų žemės ūkio sektorių produktyvumo ir pelningumo rodikliams, siejant juos su paramos rodikliais. Tyrimo laikotarpis yra 2000-2011 m. lyginamoji analizė atlikta naudojant ŪADT, IAKS ir ekonominės statistikos institucijų duomenis. Remiantis statistine analize kaimo plėtros programų priemonių poveikis susiejamas su įvairiais išoriniais veiksniais. Dabartinių ir ankstesnių Lietuvos ir Vokietijos kaimo plėtros programų vertinimas atskleidžia paramos teigiamas puses ir ribotumus bei nurodo produktyvumo gerinimo galimybes sektoriaus ir regionų lygmeniu.

SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SI TENDENCIJOS LIETUVOS REGIONUOSE

Gediminas Kuliešis, Lina Pareigienė

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

Kaimo gyvybingumas – nykstanti viešoji gėrybė, kuriai palaikyti reikia nuolatinių ir kryptingų kaimo politikos sprendimų. Viena tokių sferų – infrastruktūra, jos būklė, plėtros galimybės, teikiamos paslaugos. Straipsnyje analizuotas vienas infrastruktūros elementų – susisiekimo infrastruktūra, kuri teikia žmonėms judėjimo erdvėje paslaugas (viešasis, individualus transportas, jo prieinamumas, keliai ir jų būklė). Straipsnyje siekta nustatyti santykį tarp regiono gyvybingumo ir komunikacinės infrastruktūros elementų bei jų kitimo tendencijas. Tyrimas buvo atliktas pagal 3 Lietuvos

savivaldybių grupes, į kurias jos buvo suskirstytos pagal vidaus migracijos saldo: gyvybingas (mažiausia emigracija), negyvybingas (didžiausia) ir vidutiškai gyvybingas. Tyrimo rezultatai parodė, kad nors negyvybingi regionai nyksta sparčiau (gyventojų mažėja ir jie sensta sparčiau) už gyvybingus, tai susisiekimo infrastruktūrą yra stengiamasi palaikyti tokia lygyje, kad šių regionų senstantys gyventojai patirtų kaip galima mažiau nepatogumų.

MIŠKŲ FUNKCIJŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS RADIACIJA UŽTERŠTOSE TERITORIJOSE

Ivan Martynchuk

Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Miškų ištekliai yra sudėtinė ekonominio, socialinio ir ekologinio valstybės potencialo dalis. Miškininkystės sistemos tobulinimo ir miškų valdymo sprendimai turi remtis visapusiška jų funkcijų įgyvendinimo analize. Tyrimas remiasi integruoto vertinimo metodo taikymu ekonominiams objektams. Sudaryta rodiklių sistema, apibūdinanti atskiras miškų funkcijas. Nustatyta, kad keturi labiausiai radiacija užteršti Žitomiro srities rajonai reikšmingai skiriasi tarpusavyje.

INOVATYVIOS TECHNOLOGIJOS ŽEMĖS ŪKYJE – VIENA IŠ APLINKOS APSAUGOS VALDYMO DALIŲ

Marya Martynchuk

Žitomiro nacionalinis agroekologijos universitetas

Šiuolaikiniame žemės ūkyje inovatyvios technologijos yra efektyvi aplinkos apsaugos valdymo priemonė. Šio straipsnio tikslas – įvertinti žemės ūkio inovacijų ekologinius padarinius. Straipsnyje, taikant analizės, sintezės ir apibendrinimo metodus, apžvelgti moksliniai darbai, nagrinėjantys inovacijų žemės ūkyje klausimą, atskleista sąvokos „agro inovacijos“ prasmė, išskirtos ir sugrupuotos atskirioms žemės ūkio veikloms geriausiai tinkančios inovatyvios technologijos, įvertinti minėtų technologijų taikymo ekologiniai ir ekonominiai padariniai.

MOLDOVOS RESPUBLIKOS SMULKIŲ IR STAMBIŲ ŪKIŲ TENDENCIJOS IR PERSPEKTYVOS

Victor Moroz, Anatolie Ignat, Eugenia Lucasenco

Ekonomikos tyrimų nacionalinis institutas

Pastaraisiais metais Moldovos Respublika įgyvendino eilę reformų, siekiančių didinti žemės ūkio gamybos efektyvumą. Šio tyrimo pagrindinis tikslas – pristatyti Moldovos Respublikos žemės ūkyje egzistuojančių smulkių ir stambių ūkių skirtumus, išryškinant stambaus ūkio pranašumus ir trūkumus bei atskleisti smulkaus ūkio daugiafunkcinį vaidmenį kaimo vietovėms. Šiame straipsnyje analizuojami skirtingi kiekybiniai ir kokybiniai duomenys iš įvairių pastarųjų dešimties metų laikotarpio tyrimų, vertinami visuotinio žemės ūkio surašymo ir kiti statistiniai duomenys. Šio tyrimo pagrindiniai laukiami rezultatai – pasiūlymai koku būdu žemės ūkis galėtų prisidėti prie gyvybingesnių Moldovos Respublikos kaimo bendruomenių plėtos.

KIETŪJŲ BUITINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMO PASLAUGOS UKRAINOS NAMŲ ŪKIUOSE

Oleksandra Orel

Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Žemės ūkio gamybos technologija yra viena iš aplinkos apsaugos problemų priežasčių kaimo vietovėse. Aplinkosaugos problemos intensyvėja dėl atliekų kaupimo ir neekologiško jų perdirstimo. Šio tyrimo tikslas – sukurti aiškų organizacinį mechanizmą, leidžiantį spręsti aplinkos apsaugos problemas individualiuose namų ūkiuose. Tyrimui naudota abstrakčios logikos ir interviu metodai. Nustatytos pagrindinės individualių namų ūkių aplinkosaugos problemos, žemės ūkio gamybos technologijų poveikis aplinkai. Pateikiamos rekomendacijos kietųjų buitinių atliekų surinkimo kaimo vietovėse ir jų tvarkymui.

INOVACINIŲ INVESTICIJŲ VYSTYMO SI KRPTYS KAIMO VIETOVĖSE

Maria Plotnikova¹, Yuliya Bogoyavlenska²

¹ Žitomiro nacionalinis agroekologijos universitetas, ² Žitomiro valstybinis technologijos universitetas

Straipsnyje nagrinėjamos problemos, susijusios su atitinkamų gyvenimo standartų Ukrainos gyventojams užtikrinimu ir jų gyvenimo kokybės pagerinimu. Remiantis empirinių tyrimų rezultatais, nustatyti svarbiausi socialinės-ekonominės agrarinės politikos ypatumai. Straipsnyje taip pat apibūdinti gyvenimo standartai, įvertinta socialinių standartų įtaka gyvenimo standartams, pateikti siūlymai Ukrainos visuomenės gyvenimo kokybės ir standartų gerinimui ateityje, paremtoje inovacijomis ir ekologinės gamybos technologijomis.

LIETUVOS KAIMO GYVENTOJŲ VERSLUMO POTENCIALAS

Jadvyga Ramanauskienė, Adelė Astromskienė

Aleksandro Stulginskio universitetas

Verslumas mokslinėje literatūroje nagrinėjamas kaip tiesioginis verslinės veiklos rezultatyvumo veiksnys, kuris padeda siekti ekonominių, komercinių rezultatų. Verslumo ugdymo teorinių modelių gausa atskleidžia verslumo raiškos daugialypiškumą ir daugiapakopiškumą. Straipsnio *tikslas* – išanalizavus teorinį ir metodologinį požiūrį į perspektyvias verslumo ugdymo kryptis, pateikti rekomendacijas, kaip pagerinti gyventojų verslumą ir užimtumą kaimo vietovėse. Tyrimo duomenims apdoroti taikyti analizės, sintezės ir palyginimo tyrimo metodai. Straipsnyje yra apibrėžti verslumo kriterijai, reikšmingi verslo kaimo vietovėse kūrimui, įvardinti veiksniai ir priemonės, aktualūs kaimo gyventojų verslumui ir jo realizavimui; atlikta verslumo lygio didinimo, taip pat verslo kūrimo ir vystymo kaimo vietovėse skatinimo, priemonių įgyvendinimo analizė; įvardintos perspektyvios verslumo ugdymo ir jo realizavimo kryptys, pateiktos rekomendacijos, kaip pagerinti kaimo gyventojų verslumą ir paskatinti jų ketinimus kurti nuosavą verslą.

EKOLOGIŠKO PIENO GAMYBOS KOOPERATYVO VEIKLOS VERTINIMO REZULTATAI

Virgilijus Skulskis, Vilija Girgždienė, Deiva Mikelionytė

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

Lietuvos pieno ūkyje vyrauja smulkūs ir vidutiniai pieno gamintojai. Viena iš priemonių, galinčių pagerinti jų veiklos sąlygas ir rezultatus, yra kooperacija. Straipsnio tikslas – išanalizavus ekologiško pieno gamybos kooperatyvo narių vertinimus dėl kooperatyvo veiklos, pateikti rekomendacijas, kokia linkme turėtų vystytis ekologinės gamybos specializacijos kooperatyvai. Anketinė apklausa parodė, kad respondentai teigiamai vertina kooperatyvo veiklą, o kooperatyvo prestižas visiems jo nariams yra ypač svarbus. Investicijos ir finansinis kooperatyvo patikimumas vertinami kaip svarbūs veiksniai sėkmingai plėtoti ekologinę gamybą. Nemaža dalis respondentų pageidautų iš kooperatyvo platesnio spektro paslaugų, ypač padėti apsirūpinti pigesniais ištekliais.

ORGANIZACIJOS VADOVO EMOCINIO INTELEKTO POVEIKIS ORGANIZACINEI KULTŪRAI

Ligita Šimanskienė, Karolis Ramanauskas

Klaipėdos universitetas

Iššūkiai, su kuriais susiduria šiuolaikinės organizacijos, reikalauja iš jų vadovų ne tik adekvačiai į juos reaguoti, bet ir juos valdyti. Vienas svarbiausių organizacinių pokyčių valdymo veiksmingumo veiksnių – organizacijų vadovų emocinis intelektas (EI) ir su tuo tiesiogiai susijusi organizacinė kultūra (OK). Šio tyrimo tikslas – teoriškai pagrindus organizacijų vadovų emocinio intelekto (EI) poveikį OK, pateikti tai atspindintį modelį. Šiam tikslui įgyvendinti atliekama mokslinės literatūros analizė, sisteminimas, loginis palyginimas, apibendrinimas ir interpretacija organizacijos OK, vadovų EI socialinių ir psichologinių charakteristikų bei jų sąryšio su valdymo sąveika požiūriais. Apibrėžta OK svarba verslo organizacijų išgyvenimui nuolat vykstant jų veiklos aplinkos pokyčiams. Pateiktas teorinis lyderio EI įtakos OK modelis. Išvadose suformuluoti pasiūlymai vadovams.

GLOBALINIAI POKYČIAI TARPTAUTINĖSE EKOLOGINĖS MAISTO PRODUKTŲ RINKOSE

Tetyana Tsyhankova¹, Olga Yatsenko¹, Yulya Zavadska²

¹ Kijevo nacionalinis Vadimo Hetmano ekonomikos universitetas, ² Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Tarptautinės ekonomikos globalizacija reikšmingai veikia žemės ūkio produktų rinkas. Straipsnyje nagrinėjamos ekonominės ir socialinės globalių transformacijų tarptautinėse ekologinių žemės ūkio ir maisto produktų rinkose sąlygos. Tyrimo tikslas – teoriškai ir empiriškai įvertinti globalius pokyčius tarptautinėse ir vietinėse ekologiško maisto rinkose bei pagrįsti nacionalinių interesų įgyvendinimo prioritetus šioje srityje. Aptariami ekologiško maisto rinkų vystymosi bruožai ir struktūra. Atsižvelgiant į pasaulio rinkose vykstančius procesus, nurodomi institucinės paramos išskrypimai Ukrainos rinkoje. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus pasiūlytas priemonių kompleksas, skirtas skatinti ekologiškų žemės ūkio produktų rinkos plėtra Ukrainoje. Pasiūlytos priemonės apima reguliavimo, finansinius ir komunikacijos instrumentus. Apibūdinama integracijos į tarptautines rinkas svarba.

GAMINTOJŲ ORGANIZACIJŲ KŪRIMAS KAIP ŽEMDIRBIŲ KOOPERACIJOS PLĖTROS LIETUVOJE GALIMYBĖ

Vytautas Vazonis

Aleksandro Stulginskio universitetas

Žemės ūkio ir maisto produktų rinkų netobulumas nulemia silpną pavieniui veikiančių žemdirbių rinkos galią, todėl kyla jų kooperacijos būtinybė. Gamintojų organizacijų (GO) rėmimas sukuria naujas galimybes žemdirbių kooperacijos plėtrai. Tyrimo tikslas – įvertinus GO kūrimo ir veiklos sąlygas ir potencialius efektus, pagrįsti GO kūrimosi Lietuvoje galimybes. Tyrimo tikslui pasiekti atlikta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtrą reglamentuojančių įstatymų analizė, palyginimui išnagrinėta GO kūrimosi aplinka ir rezultatai kaimyninėse šalyse – Latvijoje ir Lenkijoje. Atlikus GO pripažinimo reikalavimų ir Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių juridinių asmenų veiklą, analizę, nustatyta, kad tinkamiausia GO Lietuvoje juridinė forma yra kooperatyvas. Pateikti pasiūlymai žemdirbių, ypač smulkiųjų, jungimuisi į GO paskatinti.

UKRAINOS AKCIJŲ RINKOS VALDYMO PAGRINDINIAI ASPEKTAI

Olena Zotsenko

Kijevo Taraso Ševčenkos nacionalinis universitetas

Akcijų rinka gali prisidėti prie tolesnio ekonomikos restruktūrizavimo Ukrainoje, tapti ekonomikos augimo ir užimtumo bei Ukrainos integracijos į pasaulio ekonomiką veiksniumi. Straipsnio tikslas – identifikuoti pagrindines Ukrainos vertybinių popierių valdymo rinkoje problemas, pateikti jo pagerinimo rekomendacijas. Tyrimas remiasi statistine analize dabartinės Ukrainos vertybinių popierių rinkoje. Straipsnyje naudojami Nacionalinės Vertybinių popierių komisijos ir vertybinių popierių rinkos bei Ukrainos biržos duomenys. Padaryta svarbi išvada, kad šiuo metu būtina mobilizuoti žmonių ir įmonių išteklius ir perskirstyti juos į tas ekonomikos sferas, kurių finansavimo poreikiai yra didžiausi.

VIEŠŪJŲ VERSLO KONSULTAVIMO PASLAUGŲ KOKYBĖS VERTINIMAS: KAUNO REGIONO ATVEJIS

Alvydas Aleksandravičius, Sandra Valauskienė

Aleksandro Stulginskio universitetas

Viešųjų verslo konsultavimo paslaugų kokybė yra vienas iš sėkmingos verslo kūrimo ir plėtros sąlygų. Todėl siekiant užtikrinti racionalų ir klientų poreikiams adekvatų viešųjų paslaugų verslui teikimą reikalingas šių paslaugų kokybės vertinimas. Tyrimo tikslas – įvertinti Kauno regiono viešųjų institucijų teikiamų verslo konsultavimo paslaugų kokybę ir parengti rekomendacijas jos gerinimui. Atlikus verslo konsultavimo paslaugų vertinimo modelių analizę, pagal pasirinktą vertinimo modelį atliktas Kauno regiono viešųjų institucijų teikiamų verslo konsultavimo paslaugų kokybės vertinimas. Atliekant vertinimą buvo apklausti 96 asmenys, kurie 2010–2012 m. naudojami Kauno regione viešosiomis verslo konsultavimo paslaugomis. Buvo nustatytos pagrindinės nepasitenkinimo viešosiomis verslo konsultavimo paslaugomis priežastys ir pateiktos rekomendacijos šių paslaugų kokybės gerinimui.

EKOLOGINIS SERTIFIKAVIMAS KOLEKTYVINEI ATSAKOMYBEI

Oleksandr Chaikin

Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Šiuolaikinės pasaulinės ekonomikos globalizacijos sąlygos verčia suvienodinti ir universalizuoti ekologinius reikalavimus žemės ūkio produkcijos kokybei. Ekologinis sertifikavimas gali būti naudojamas kaip kolektyvinis gamintojų atsakomybės įrodymas vartotojams ir valstybei. Straipsnio tikslas yra iširti ekologinės gamybos sertifikavimo galimybes įgyvendinant kolektyvinę įmonių atsakomybę. Ekologinės kolektyvinės įmonių atsakomybės samprata yra gana gerai išvystyta. Loginio apibendrinimo pagalba sertifikuotos ekologinės gamybos požiūriu apibrėžti aplinkai atsakingas įmonės apsprendžiantys kriterijai. Straipsnyje analizuojami kolektyvinės atsakomybės ir sertifikuotos ekologinės žemės ūkio gamybos tarpusavio ryšiai. Autoriai išryškino sertifikavimo panaudojimo galimybes siekiant vertingų ekologiškai atsakingos įmonės rekomendacinių taškų.

TECHNOLOGIJOMIS GRĮSTO UGDYMO TURINIO YPATUMAI ŠVIETIMO IR VERSLO ORGANIZACIJOSE

Sigitas Daukilas, Judita Kasperiuonienė

Aleksandro Stulginskio universitetas

Švietimo ir verslo organizacijose integruojant technologijomis grįsto mokymosi priemones, svarbu yra identifikuoti tuos pažinimo (epistemologinės) struktūros skirtumus, kurie yra sąlygoti skirtingo amžiaus besimokančių asmenų interaktyvaus ir kokybiško pažinimo aplinkybių. Pastarosioms identifikuoti buvo atliktas tyrimas, kurio tikslas – nustatyti švietimo ir verslo organizacijose technologijomis grįsto ugdymo turinio, kuris įgyvendinamas pedagoginės ir andragoginės sąveikos metu, ypatumus. Tyrimai byloja, kad švietimo ir verslo organizacijose besimokančių asmenų interaktyvaus ir kokybiško technologijomis grįsto pažinimo skirtumus lemia skirtingos pažinimo formos. Švietimo organizacijose interaktyvų technologijomis grįstą ugdymo turinį užtikrina jo įsameninimo veiksniai bei pažinimo organizavimas kognityvinės, emocinės, jutiminės ir praktinės pažinimo formų lygmeniu. Verslo organizacijose vyrauja kognityvinė pažinimo forma, kurios metu suaugusieji dažniausiai renkasi refleksyviojo – patirtinio mokymosi elementus. Suaugusiųjų technologijomis grįstas ugdymo

turinys gali būti neįsmeintas. Tyrimas finansuojamas Europos socialinio fondo lėšomis pagal visuotinės dotacijos priemonę (projektas – VP-1.3.1-ŠMM-07-K-03-045).

INOVACIJŲ SKLAIDA KAIP GAMYBINĖS ĮMONĖS EKONOMINIO AUGIMO KATALIZATORIUS

Elena Efimova¹, Natalia Kuznetsova¹, Julius Ramanauskas²

¹ Sankt Peterburgo valstybinis universitetas, ² Klaipėdos universitetas

Straipsnio tikslas – apibūdinus inovacijų sklaidos būdus ir jų ypatybes, lemiančias skirtingą ekonominį augimą mikro ir makro lygmenyse, nustatyti ryšius tarp inovacijų plėtros ir ekonominio augimo. Straipsnyje palyginamas organinis ir neorganinis ekonominis augimas kompanijų LOMO (Rusija) ir PHILLIPS (Nyderlandai) – pagrindinių homogeniškų elektros prietaisų rinkų dalyvių – pavyzdžiu. Klasikinės geografinio produkcijos paskirstymo, egzogeninio ekonominio augimo ir inovatyvios verslo praktikos teorijos sudaro teorinį ir metodologinį tyrimo pagrindą.

GEROSIOS PRAKTIKOS SIEKIMO METODO TAIKYMO ŽEMĖS ŪKIO ORGANIZACIJOSE GALIMYBĖS

Audrius Gargasas, Deividas Juodis

Aleksandro Stulginskio universitetas

Žemės ūkio organizacijoms (bendrovėms, ūkininkų ūkiams) aktualu didinti veiklos efektyvumą mažiausiomis sąnaudomis. Tam jos gali panaudoti „Benchmarking“, arba gerosios praktikos (GP) siekimo, metodą – tai vienos verslo organizacijos palyginimas su kita, kuri savo veikloje vadovaujasi geriausiais sprendimais, diegia naujausias technologijas, tobulina verslo procesus ir produktų kokybę, vykdo veiklą mažiausiomis sąnaudomis, didina verslo produktyvumą, skatina kūrybingumą, inovacijas ir konkurencingumą rinkose bei patenkina vartotojų poreikius kaip ir verslo efektyvumo lygį. Tyrimo tikslas – išanalizavus teorinius GP siekimo metodo aspektus, pateikti jo pritaikymo žemės ūkio organizacijose galimybes. Tyrimo metodika – Lietuvos ir užsienio autorių mokslinės literatūros analizė, apibendrinimas, grupavimas ir sisteminimas. Straipsnyje pasiūlyta GP siekimo metodo pritaikymo žemės ūkio organizacijose metodika, susidedanti iš keturių fazių ir dešimties etapų.

RUMUNIJOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ PREKYBOS KONKURENCINGUMAS PO ĮSTOJIMO Į EUROPOS SĄJUNGĄ

Camelia Gavrilescu, Dan-Marius Voicilaș

Žemės ūkio ekonomikos institutas, Rumunijos akademija

Rumunijos įstojimas į Europos Sąjungą (ES) lėmė reikšmingą žemės ūkio ir maisto produktų prekybos apimties bei vertės augimą. Žemės ūkio ir maisto prekybos balansas buvo nuolat neigiamas nuo 1990 m. ir dar labiau sumažėjo 1997 m. Rumunijai prisijungus prie Centrinės Europos laisvosios prekybos susitarimo. Didžiausias deficitas (2,2 mlrd. EUR) buvo stebimas 2007–2008 m., t. y. pirmaisiais metais po įstojimo į ES. Vieningosios rinkos reikalavimai lėmė žemės ūkio ir maisto produktų gamybos bei perdirbimo tobulinimą, tačiau dėl 2009 m. krizės atsirado nauji sektoriaus apribojimai. Dėl pasikeitusių prekybos srautų, prekybos deficitas 2012 m. sumažėjo iki 30 proc. 2007 m. lygio. Preliminariais duomenimis, 2013 m. pirmą kartą po 25 metų pasiektas prekybos perviršis. Straipsnyje analizuojami Rumunijos žemės ūkio ir maisto sektoriaus konkurencingumo ir užsienio prekybos pokyčiai taikant Gehlar ir Pick klasifikavimą pagal kaininę ir nekaininę konkurenciją. Įvertinta Rumunijos padėti tarp kitų ES valstybių narių prekybos srautų apimties, vertės ir krypties požiūriais.

ORGANIZACINĖS KULTŪROS STIPRINIMAS IR DARBUOTOJŲ MOTYVAVIMO TOBULINIMAS

Violeta Grublienė, Audronė Urbonaitė

Klaipėdos universitetas

Tinkamai kuriama organizacinė kultūra yra viena iš priemonių nematerialiai darbuotojų motyvacijai pasiekti. Organizacinei kultūrai didelę reikšmę turi tikslingas motyvavimo priemonių taikymas. Kai žmogus jaučia pakankamą atpildą už darbą organizacijoje, jis yra linkęs eiti į kompromisus, keisti savo įsitikinimus, nuostatas ir derinti jas su organizacijos nuostatomis. Todėl tyrimo tikslas – identifikuoti organizacinės kultūros ir motyvacijos sąsajas, numatyti priemones organizacinei kultūrai stiprinti ir motyvacijai tobulinti. Siekiant įgyvendinti tyrimo tikslus, išanalizuoti ir apibendrinti moksliniai šaltiniai, apklausti dviejų gamybos įmonių darbuotojai. Remiantis

tyrimo rezultatais, nustatyti pagrindiniai organizacinės kultūros ir motyvacijos sąsajas lemiantys veiksniai, numatyti veiksmai organizacinei kultūrai stiprinti ir motyvavimui tobulinti.

PIENININKYSTĖS ŪKININKŲ VERSLUMO GEBĖJIMO RODIKLIO PALYGINIMAS LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE IR LENKIJOJE

**Andrej Jedik¹, Aldona Stalgienė¹, Marju Aamisepp², Valda Bratka³,
Marcin Zekalo⁴**

¹ Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, ² Estijos kaimo ekonomikos tyrimų centras, ³ Latvijos valstybinis žemės ūkio ekonomikos institutas, ⁴ Lenkijos žemės ūkio ir maisto ekonomikos institutas

2010 metų surašymo duomenimis Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje vyravo pienininkystės ūkiai, kuriuose karvių skaičius neviršijo 20 (smulkūs ūkiai). Todėl atsirado poreikis analizuoti šiuos ūkius išsamiau: įvertinti pasirinktų šalių smulkių pienininkystės ūkių verslumo gebėjimą. Tačiau praktiškai nėra tyrimų, kuriuose būtų palygintas verslumo gebėjimo rodiklis pasirinktose šalyse. Straipsnyje nagrinėjama smulkių pienininkystės ūkininkų verslumo gebėjimo rodiklio palyginimas Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje naudojant rodiklio pasiskirstymo sąvoką. Straipsnio tikslas – įvertinti smulkių pienininkystės ūkių verslumo gebėjimo rodiklį pasirinktose šalyse, pateikti palyginimo analizę ir nustatyti geriausiai tinkantį rodiklio pasiskirstymą, kuris galėtų būti panaudotas tolimesniuose tyrimuose. Verslumo gebėjimo rodiklis bei jo pasiskirstymas įvertintas naudojant optimizavimo metodus. Taip pat atliktas pienininkystės krypties ūkių pasirinktų ekonominių rodiklių reitingavimas minėtose šalyse. Nustatyta, jog Lenkijos pienininkystės ūkiai užėmė santykinai geriausią poziciją pagal savo ekonominius rezultatus. Nustatyta, jog smulkūs Estijos pienininkystės ūkininkai turėjo didžiausią verslumo gebėjimo lygį lyginant su kitų nagrinėtų šalių smulkiais pienininkystės ūkininkais. Dviejų trečdalių Estijos smulkių pienininkystės ūkininkų verslumo gebėjimo rodiklis buvo 0,8 ir aukštesnis. Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos smulkių ūkininkų verslumo gebėjimo rodikliai panašūs, ir buvo vidutinio lygio (0,6–0,7). Geriausi pasiskirstymai, tinkantys verslumo gebėjimo rodikliui aprašyti yra normalusis ir nupjautasis normalusis skirstiniai.

UKRAINOS ĮMONIŲ INOVACINĖS VEIKLOS PLĖTROS PROBLEMOS IR SPRENDIMO BŪDAI

Jelena Kilnickaja, Maksim Zviagincev

Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Pasaulinės ekonominės krizės metu konkurencingomis išlieka tik įmonės, kurios aktyviai įgyvendina ir taiko inovatyvias technologijas. Tačiau Ukraina vystosi kaip apdirbamosios pramonės šalis ir inovacijos netapo augimo šalies ūkyje veiksnium. Inovacijų diegimas Ukrainoje - nestabilus, be aiškių ilgalaikių paskatų procesas, kuris reikalauja, kad būtų įvardijamos problemos, kurios stabdo šį procesą. Tyrimo metodologija grindžiama mokslinės literatūros analize ir statistinės informacijos duomenimis už 2002-2012 metus. Tyrimai parodė, kad pastaraisiais metais įmonių inovacinės veiklos aktyvumas nuolat mažėjo. Buvo nustatyti tokio mažėjimo pagrindiniai veiksniai ir problemos. Susikaupusias problemas siūloma spręsti tobulinti valstybės politiką inovacijų diegimo srityje sukuriant veiksmingą nepriklausomą nacionalinių inovacijų sistemą, integruotą į mokslą ir gamybą, sukuriant viešųjų pirkimų sistemą inovatyvių produktų įsigijimams.

ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJOS EKOLOGINIO GAMYBOS BŪDO SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA

Olga Khodakivska

Nacionalinis mokslo centras „Žemės ūkio ekonomikos institutas“

Šis straipsnis atskleidžia ekonomines ir socialines sąlygas žemės ūkio produkcijos ekologizacijai. Straipsnio tikslas yra pasiūlyti sisteminių žemės ūkio srities aplinkosaugos problemų sprendimą visuotiniu ir vietos lygmenimis. Buvo nustatyta, kad žmonijos poreikių patenkinimą lydi nauji inovatyvūs technologiniai sprendimai, kurie kartais yra pavojingi žmogaus gyvybei ir sveikatai. Be to, maisto produktų gamybos didėjimą besivystančiose šalyse lydi gamtinių išteklių, ypač žemės ir vandens, eikvojimas. Mokslinių ir specialiųjų ekonomikos mokslo tyrimų metodų pagrindu buvo išskirtos pagrindinės žemės ūkio produkcijos ekologizacijos sritys: tenkinti gyventojų poreikius aplinkai draugiškais maisto produktais;

užtikrinti saugią aplinką žmonėms; naudoti žemės ūkio produkcijos gamybos technologijas ir metodus, kurie nekenkia žmonių sveikatai ir aplinkai.

VARTOTOJŲ SUVOKIAMOS DRAUDIMO PRODUKTŲ KAINOS TYRIMAS

Deimena Kiyak, Linara Pranckevičiūtė

Klaipėdos universitetas

Siekiant didinti draudimo paslaugų paklausą Lietuvoje, išlieka aktuali problema – atskleisti, kaip vartotojai suvokia šią paslaugą, kokius požymius akcentuoja draudimo paslaugos kainoje. Tyrimo tikslas – nustatyti vartotojų suvokiamą ne gyvybės draudimo produktų kainą. Tyrimo metu atlikta Klaipėdos miesto gyventojų, perkančių skirtingus draudimo produktus skirtingose draudimo kompanijose, apklausa. Iš viso tyrime dalyvavo 420 respondentų. Nustatyta, kad vartotojai rinkdamiesi, kurioje draudimo kompanijoje draustis, dėmesį kreipia ne tik į kainą, bet ir kitus veiksnius – greitą aptarnavimą, tinkamą žalų atlyginimą, aptarnavimą po draudimo įsigijimo, aukšto lygio personalo darbą. Identifikuota, kad beveik pusei apklaustų respondentų draudžiantis svarbu, ar pasirinkta įmonė yra socialiai atsakinga. O tokie veiksniai kaip lojalumas vienai įmonei, žinomas prekės ženklas bei emocinis pasitenkinimas po draudimo įsigijimo vartotojų buvo įvardinti kaip mažiau svarbūs.

ĮMONIŲ SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS VEIKLOS SRIČIŲ INTEGRAVIMAS Į VERTĖS KŪRIMO MODELĮ KAINODAROJE

Deimena Kiyak, Agnė Šneiderienė

Klaipėdos universitetas

Pastebima tendencija, kad vartotojai priimdami vartojimo sprendimus vis dažniau atsižvelgia į socialinę įmonių veiklos pusę. Siekiant įtraukti ir įvertinti vartotojų dalyvavimo poreikį vertės kūrimo procese, įmonėms tampa svarbu peržiūrėti vertės kūrimo procesą bei nustatyti abipusę galimą naudą. Tokiu būdu išryškinama vartotojų ir verslo bendradarbiavimo sąsaja. Tai ypatingai svarbu nagrinėjant socialiai atsakingų įmonių produktus. Moksliniu aspektu produkto vertės samprata kainodaroje tiriama gana dažnai, tačiau pasigendama tyrimų, akcentuojančių dvejopą vertės sampratos reikšmę. Pastebimas ir menkas socialiai atsakingų įmonių produktų vertės kūrimo vartotojams ištyrimo laipsnis. Galima

konstatuoti, kad išlieka aktuali **problema**, kaip integruoti socialiai atsakingų įmonių produktų vertę į kainodaros procesą. Straipsnio **tikslas** - ištyrus įmonių socialinės atsakomybės produktų kuriamą vertę, vertės sampratos skirtumus, vertės kūrimo etapus, sukurti vertės integracijos į kainodaros procesą modelį. Tyrimo tikslui pasiekti atlikta mokslinės literatūros vertės kūrimo klausimais analizė, išnagrinėti vertės identifikavimo ir teikimo vartotojui etapai kainodaros procese, sukurtas socialiai atsakingų įmonių produktų vertės kūrimo modelis kainodaroje.

SOCIALINIS VERSLAS KAIP INOVATYVUS SOCIALINIŲ VISUOMENĖS PROBLEMŲ SPRENDIMO BŪDAS

Irina Kostetska¹, Ivanna Berezyak²

¹ Lvovo nacionalinis agrarinis universitetas, ² Nacionalinis universitetas „Ostrog akademija“

Socialinis visuomenės stabilumas yra vienas iš svarbiausių rodiklių kiekvienoje valstybėje, nepaisant jos išsivystymo lygio. Dėl to, tokių inovacijų kaip socialinis verslas taikymas yra ypatingai aktualus. Straipsnio tikslas – teoriškai ir metodiškai pagrįsti socialinio verslo taikymo būtinybę ir galimybes skatinant socialiai orientuotą ekonominę plėtrą ir pasiūlyti praktines rekomendacijas Ukrainos atveju. Tyrimas remiasi teorinių mokslo metodų taikymu. Tyrimo rezultatai rodo, kad socialinis verslas sėkmingai užėmė savo nišą kaip socialinė inovacija inovacijų ekonomikoje. Aptariami būdai, kuriais vyriausybė gali prisidėti prie socialinio verslo plėtros.

SOCIOLOGIJOS MOKSLO REIKŠMĖ INOVACINĖS VEIKLOS TYRIMUOSE

Elena Kučko¹, Stasė Navasaitienė²

¹ Baltarusijos valstybinis universitetas, ² Aleksandro Stulginskio universitetas

Mokslinės-praktinės veiklos prioritetine kryptimi tampa įvairių inovacinės praktikos reiškinių kompleksinė teorinė ir metodologinė analizė. *Tyrimo tikslas* – išryškinti inovacinės praktikos problemų sprendimo galimybes ir atskleisti socialinių mokslų vaidmenį stiprinant inovacijų veiksmingumą. *Tyrimo metodai* - lyginamoji analizė, istorinė rekonstrukcija, socialinis modeliavimas. Nustatytų prioritetų įgyvendinimas pagrįstas moksliniu požiūriu, kuris apima tarpdisciplininių ir transdisciplininių mokslinių tyrimų ir metodų sistemą. Siūlomas tyrimo modelis, apimantis

šiuos požiūrius į inovacijų tyrimus, įgyvendinamas inovacijų sociologijos pagalba. Ši sociologijos teorija išreiškia novatorišką požiūrį į inovacinius procesus ir reiškinius. Inovacinės veiklos reiškinių ir procesų sociologiniai tyrimai padidina jų pažinimo bei praktinį potencialą ir suteikia galimybę išsiaiškinti galimas problemas, susijusias su inovatyvių procesų socialiniu aspektu; nustatyti veiksnius, kurie lemia inovacijų suvokimą ir vertinimą; sudaro galimybę sukurti kompleksinę inovacijų socialinės stebėsenos ir vertinimo sistemą.

EFEKTYVUMO VERTINIMAS DUOMENŲ GAUBTINĖS ANALIZĖS METODU: TAIKYMO PROBLEMAS

Eligijus Laurinavičius, Daiva Rimkuvienė

Aleksandro Stulginskio universitetas

Sudėtingi įmonės ar organizacijos veiklos vertinimo klausimai visada domino mokslininkus efektyvumo analizės požiūriu. Tiesiniu programavimu grindžiamas duomenų gaubtinės analizės (DEA) metodas pasirodė esąs labai veiksmingai padedantis nustatyti organizacijų ar įmonių produktyvumo didinimo kryptis. DEA metodologija kildinama iš fundamentalių Farrell (1957) bei Charnes, Cooper ir Rhodes (1978 m.) darbų. Geriausiai DEA taikyti, kai vertinamos organizacijos naudoja skirtingų rūšių išteklius įvairių paslaugų ar produktų gamybai, tačiau ribinė gamybos funkcija nėra gerai žinoma. Straipsnyje pristatoma DEA metodo vystymosi istorija, pasitelkiant trumpą pagrindinių efektyvumo vertinimo modelių (CCR, BCC, SBM, adityvusis) apžvalgą, nurodant modelių ypatybes orientacijos (resursų taupymo ar produktų gamybos) bei masto grąžos (pastovi arba kintama) atvejais. Aptariami DEA metodo privalumai ir trūkumai, kurie dažniausiai pasireiškia taikant metodą praktikoje.

BIOENERGETIKA: KAIMO PLĖTROS PARAMOS PRIEMONĖS LATVIJOJE

Ligita Melece, Agnese Krieviņa

Latvijos valstybinis žemės ūkio ekonomikos institutas

Latvijos 2007–2013 m. kaimo plėtros programa (KPP) skatina atsinaujinančios energijos gamybą iš biomasės, sukuriama žemės ūkio ir miškų sektoriuose, tam skirta 45 mln. eurų; taip pat numatytos papildomos

galimybės atsinaujinančios energijos gamybai įvairiose ūkių modernizavimo priemonėse. Tyrimo tikslas – įvertinti 2007–2013 m. KPP numatytas bioenergijos gamybos priemones ištiriant jų įgyvendinimo būdus, rezultatus ir poveikį. Tyrimas remiasi publikuotais ir nepublikuotais Latvijos centrinio statistikos biuro ir Latvijos kaimo plėtros tarnybos duomenimis. Tyrimo rezultatai rodo, kad biodujų generatorių rengimui skirta ženkli parama – beveik pusė sumos, skirtos ekonominės veiklos kaimo vietovėse diversifikavimui. Be to, biodujų generatorių projektai realizuoti turtingesnių ūkininkų, įsikūrusių derlingiausiuose Latvijos regionuose – tai prieštarauja KPP tikslams. Nepaisant sparčiai padidėjusios biodujų (bio elektros energijos) gamybos apimtys, daugiausia dėl didelės viešosios paramos ir spartėjančios biomasės gamybos, bioenergijos suvartojimo tikslas nėra pasiektas. Be to, kuro medienos gamyba prisideda prie šio tikslo įgyvendinimo kitose valstybėse, ne Latvijoje, dėl šio sektoriaus orientacijos į eksportą.

VIETINIO MAISTO SISTEMOS IR JŲ PLĖTRA LATVIJOJE

Ligita Melece

Latvijos valstybinis žemės ūkio ekonomikos institutas

Vietinio maisto sistemų ir jų platesnio socialinio, kultūrinio, ekonominio ir aplinkosauginio poveikio klausimai pastaruoju metu tampa vis svarbesni moksliniuose tyrimuose ir politiniuose sprendimuose. Tyrimo hipotezė teigia, kad vietinės (alternatyviosios) žemės ūkio maisto, ar maisto apskritai, sistemos yra tinkamas instrumentas darniam žemės ir maisto ūkio sektoriaus vystymui, taip pat kaimo bendruomenių ir kaimiškųjų vietovių plėtrai. Tyrimo uždaviniai: atskleisti vietinio maisto sistemų koncepciją; apžvelgti iniciatyvas ir veiklas, skatinančias vietinio maisto sistemų plėtra Latvijoje. Tyrime daugiausia naudoti kokybiniai tyrimo metodai. Nors mokslininkai nesutaria dėl vieno vietinio maisto sistemos apibrėžimo, ši priemonė neabejotinai prisideda prie kaimiškųjų vietovių ir bendruomenių plėtros, jų socialinių, ekonominių (pajamų augimo), aplinkosauginių klausimų sprendimo. Straipsnyje apžvelgiamos veiklos ir projektai, skirti vietinio maisto sistemų kūrimui.

PIENININKYSTĖS ŪKIŲ INVESTICIJAS LEMIANČIŲ VEIKSNIŲ VERTINIMAS

Virginia Namiotko, Irena Kriščiukaitienė

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

Teigiamu investicijų poveikiu tiek ekonomikos augimui, tiek įmonėms neabejojama, todėl aktualesni tampa investicijas lemiančių veiksnių tyrimai. Nepaisant pakankamai didelio įdirbio nagrinėjant ūkininkų ūkių investicijas lemiančius veiksnius, mokslininkų darbuose dažniausiai apsiribojama kuria nors viena investicijų teorija. Be to, tyrimai rodo, kad ne visos investicijų teorijos sugeba paaiškinti ūkininkų ūkių investicijų pokyčius. Visa tai lemia sisteminio požiūrio į ūkininkų ūkių investicijas lemiančius veiksnius trūkumą. Darbo tikslas – įvertinti pienininkystės ūkių investicijoms įtaką turinčius veiksnius. Straipsnyje, taikant mokslinės literatūros analizės, lyginamosios analizės ir apibendrinimo metodus, identifikuoti ir suklasifikuoti ūkininkų ūkių investicijas lemiantys veiksniai. Remiantis sudarytu *logit* modeliu, įvertinti pienininkystės ūkių investicijoms įtaką turintys veiksniai.

ĮMONIŲ KONKURENCINGUMO PAGRINDINIAI PRINCIPAI

Olga Nykolyuk

Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Paradigmų kaita reikalauja pritaikyti tradicines įmonių konkurencingumo teorijas prie šiuolaikinės ekonomikos sąlygų. Šio straipsnio tikslas – atskleisti įmonių konkurencingumo valdymo pagrindinius principus, paremtus sąvokos apibrėžimu ir sudarančius principų, funkcijų, modelių ir valdymo mechanizmo sistemą. Sąvokos formavimas apima sisteminio požiūrio į mokslinius tyrimus panaudojimą. Valdymo principai yra pagrįsti valdymo tikslais, valdančia, pavaldžia sistema ir jų tarpusavio ryšiais. Funkcijos nustatytos pagal šiuos etapus: tikslų pasiekimas, valdymo sistemos formavimas, tikslų, užtikrinančių konkurencingumą, formavimas, administravimo veiksmų savybių formavimas. Konkurencingumo kontrolės modelis parodo valdymo informacijos srautus, kontrolės sistemą. Kontrolės mechanizmas apima atitinkamus metodus (ekonominiai ir psichologiniai),

svertus (kaina, kiekis, prekės ženklas ir jo kūrimas, logotipas, devizas) ir paskatas (ekonominės, moralinės, administracinės, kūrybinės).

SOCIALIAI ATSAKINGO MARKETINGO POVEIKIS ORGANIZACIJOMS ĮGYVENDINANČIOMS SOCIALINĘ ATSAKOMYBĘ

Jurgita Paužuolienė, Daiva Viningienė
Klaipėdos universitetas

Straipsnyje analizuojamas socialiai atsakingas marketingas, jo nauda ir svarba organizacijoms įgyvendinančioms socialinę atsakomybę. Tyrimo tikslas – išanalizavus socialiai atsakingo marketingo poveikį organizacijoms, pateikti socialiai atsakingų įmonių įgyvendinančių socialinę atsakomybę pavyzdžių, parodant naudą bei svarbą. Keliamas probleminis klausimas: kokią poveikį ir kaip daro socialiai atsakingas marketingas organizacijoms įgyvendinančioms socialinę atsakomybę. Atliktas kokybinis tyrimas, kuriame analizuojami socialiai atsakingo marketingo dokumentiniai pavyzdžiai socialiai atsakingose organizacijose, vertinant šių organizacijų pateiktas metines ataskaitas. Pateikti socialiai atsakingų organizacijų pavyzdžiai iliustruoja kaip organizacijos į savo veiklą integruoja socialiai atsakingą marketingą.

VERTIKALIOS INTEGRACIJOS NAUDA SINERGIJOS ASPEKTU

Vasyl Shukalovych
Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Įmonių plėtra yra sudėtingų valdymo sprendimų, susijusių su technologijų pokyčiais, optimizavimo naudojamų turimų ekonominių išteklių ir organizacinių pagerinimų, naudojimo rezultatas. Vertikali integracija yra organizacinių pokyčių, turinčių sisteminę prigimtį, fenomenas, lemiantis metodologinių priemonių, susijusių su grafų teorija ir sinergijos požiūriu pagrindžiant sprendimus, panaudojimą. Todėl rinka yra skirtingų lygių elementų darinys tiekimo grandinėje, formuojanti tarp jų santykius, rodančius sandorius. Tyrimo tikslas – modeliuoti dvi vertikalios integracijos situacijas, apimančias keletą sinergijos etapų ir nustatyti sėkmę apibrėžiančias sąlygas. Tyrimas parodė, kad integracijos sukurta pridėtinė vertė turėtų būti didesnė nei laikinai susietų rinkos nišų vertė. Panaudojus tikimybinį metodą įvertinta, kad vertikali integracija yra sėkmingesnė

stabilios rinkos sąlygomis.

ORGANIZACINĖS KULTŪROS KŪRIMAS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOJE

Vida Spaičienė, Faustas Stepukonis
Klaipėdos universitetas

Sveikatos priežiūros įstaigose organizacinės strategijos, vertybės, vadovavimo stilius, formuojasi organizacinės kultūros pagrindu. Mokslinė problema – nepakankamas sveikatos priežiūros įstaigos organizacinės kultūros ištirtumas, kuris turi būti grindžiamas tarpdisciplininiais vadybos ir sveikatos mokslų tyrimais. Tikslas – atskleidus organizacinės kultūros kūrimo aspektus sveikatos priežiūros įstaigoje pateikti organizacinės kultūros tobulinimo modelį. Metodas – anketinė apklausa. Tyrimo populiacija – sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojai, imties dydis $n = 282$. Įdiegus siūlomą organizacinės kultūros kūrimo modelį, kuris bus naudojamas tiriamoje sveikatos priežiūros įstaigoje, per motyvavimo sistemą galėsime sukurti stipresnę organizacinę kultūrą, įtraukiant visus sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojus.

ES VALSTYBIŲ PIENININKYSTĖS ŪKIŲ EFEKTYVUMAS

Jindřich Špička, Ondřej Machek
Praho ekonomikos universitetas

Specializuoti pienininkystės ūkiai Čekijos Respublikoje sudaro nežymią žemės ūkio produkcijos dalį. Kituose ES regionuose specializuotų pienininkystės ūkių svarba gerokai didesnė. Taigi kyla klausimas dėl jų gamybos efektyvumui įtakos turinčių veiksnių. Šio straipsnio tikslas – nustatyti atskirų ES regionų specializuotų pienininkystės ūkių gamybos efektyvumą ir jį lemiančius veiksnius. Duomenų apgaubties analizė su kintančia masto grąža rodo efektyvius ir neefektyvius regionus, taip pat masto efektyvumą, o dviejų imčių t kriterijaus pagalba nustatyti ekonominių ir struktūrinių rodiklių skirtumai efektyviuose ir neefektyviuose regionuose. Tyrimas parodė, kad darbo pakeitimas kapitalu turi teigiamą įtaką ūkio grynajai pridėtinei vertei, tenkančiai vienam sąlyginiam darbuotojui. Nustatyta, kad pienininkystės ūkių gamybos efektyvumui įtakos turi ūkio plotas, darbo sąnaudos ūkyje, augalininkystės produkcijos vertė, tenkanti 1

ha ŽŪN, žemės, darbo, energijos ir kapitalo našumas. Tyrimas parodė, kad neefektyviuose regionuose žemės ūkio įmonės taiko ekstensyvias gamybos sistemas, jų gamyba yra daugiau susijusi su viešosiomis gėrybėmis.

INOVACIJŲ VADYBA IR TECHNOLOGIJOS STUDIJŲ TOBULINIMAS

Rimantas Stašys

Klaipėdos universitetas

2013 metais Klaipėdos universitete įgyvendinant projektą „II pakopos studijų programos „Inovacijų vadyba ir technologijos“ rengimas ir įgyvendinimas“, buvo sukurta ir pradėta vykdyti nauja magistro lygio studijų programa. Kadangi studijos vykdoma jau vienerius metus, nutarta įvertinti magistro studijų kokybės lygį, identifikuoti studentų požiūrį į Lietuvos profesijų klasifikatoriuje numatytų mokslinių tyrimų ir plėtros padalinio vadovo užduočių svarbą, į studijų programos tikslus ir rezultatus. Tyrimo tikslas – įvertinti inovacijų vadybos ir technologijų studijų kokybę ir, išanalizavus „Inovacijų vadyba ir technologijos“ magistrantų programos rengimo tikslus bei rezultatus, numatyti inovacijų vadybininkų rengimo tobulinimo kryptis. Empirinio tyrimo pagrindą sudaro kiekybinis tyrimas – anketinė, struktūrizuota apklausa raštu. Respondentai – 17 studijų programos magistrantų. Studijų programos tikslai atitinka studentų pagrindinius poreikius, suformuluoti rezultatai yra svarbūs ir aktualūs rengiant inovacijų vadybininkus. Nepastebėta prieštaravimų ir studijų programos struktūroje, studijų dalykų išdėstyme. Studijų kokybę galima ir reikia gerinti: aktyviau naudojant atvejo analizę, integruojant į studijas inovacinių įmonių darbuotojus, keičiant paskaitų ir praktinių užsiėmimų laiko santykį, sukuriant šioms studijoms specifinius baigiamojo, mokslinio darbo rengimo metodinius nurodymus.

SKUBIOSIOS MEDICINOS PAGALBOS VALDYMO MODELIŲ TEORINĖ ANALIZĖ

Rimantas Stašys, Gintautas Virketis

Klaipėdos universitetas

Skubiosios medicinos pagalbos valdymo esmę sudaro: ligų bei nelaimingų atsitikimų prevencija, pasirengimą veikti nelaimingo atsitikimo ar ligos atveju, greitą reagavimą bei gydymą. Visos skubios pagalbos valdymo

esmė – sumažinti mirties bei neįgalumo atvejus. Tyrimo tikslas – išskirti skubios medicinos pagalbos sudedamąsias dalis, apibendrinti ir teoriškai palyginti pasaulyje naudojamus skubios medicinos pagalbos valdymo modelius. vertinant skubios medicinos pagalbos sandarą naudojama sisteminė Lietuvos respublikoje šią veiklą reglamentuojančių dokumentų analizė, mokslinės literatūros bendroji ir loginė analizė. Siekiant nustatyti skubios konsultacinės pagalbos apimtį, numatyti raidos tendencijas, naudojamas statistinis duomenų apdorojimas, lyginimas ir apibendrinimas. Pastebėta, kad per 2009 – 2013 metus didėjo skubios konsultacinės pagalbos ir mažėjo specializuotos skubios konsultacinės pagalbos apimtys. Anglų – amerikiečių bei prancūzų – vokiečių tinkamumas Lietuvos sveikatos priežiūros sistemoje priklauso nuo nelaimingų įvykių sudėtingumo arba specifikos, o taip pat nuo turimų žmogiškųjų išteklių ir atitinkamos infrastruktūros.

ŽEMĖS ŪKIO EKONOMINĖS VEIKLOS VERTINIMAS ES-27 ŠALYSE

Vaida Šapolaitė

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

Žemės, kapitalo, darbo jėgos racionalus naudojimas lemia žemės ūkio gamybos ekonominio efektyvumo kartu ir ūkininkų pajamų augimą. Tyrimo tikslas – įvertinti žemės išteklių naudojimą ES-27 šalių žemės ūkyje, pasitelkiant makroekonominčius rodiklius. Žemės išteklių naudojimo analizei buvo panaudoti žemės ūkio ekonominių sąskaitų ir žemės ūkio surašymo duomenys, kurie apibūdina žemės ūkio produkcijos gamybos intensyvumą pagal ūkininkavimo tipą ir jų įtaką ūkio pajamoms. Straipsnyje nagrinėjama žemės išteklių naudojimas žemės ūkyje, įvertintas santykiniais rodikliais, žemės ūkio produkcija, tarpinis vartojimas vienam hektarui žemės ūkio naudmenų, pajamos vienam sąlyginiam darbuotojui, pateikiama šių rodiklių lyginamoji analizė Europos Sąjungos (ES) šalių ūkiuose.

EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ VARTOJIMO KULTŪRAI LIETUVOJE DARANTYS ĮTAKĄ VEIKSNIAI

Vilma Tamulienė, Akvilė Mažrimė
Aleksandro Stulginskio universitetas

Ekologiškų maisto produktų vartojimas sudaro mažiau nei 2 proc. visos maisto produktų rinkos Europos Sąjungos šalyse (Europos..., 2012). Lietuviai yra labiau susirūpinę ekologiškais produktais (maisto priedais, esančiais maiste, nitratų ir pesticidų liekanomis daržovėse, antibiotikais ir hormonais maiste) nei kiti Europos Sąjungos šalių gyventojai. Kodėl lietuviai vis dažniau perka ekologiškus produktus? Kokie vartojimo kultūros veiksniai turi įtakos ekologiškų produktų pasirinkimui Lietuvoje. Žinant šiuos veiksnius, būtų galima ir kitose ES šalyse stiprinti ekologiškų produktų vartojimą ir formuoti vartotojų elgseną. Tyrimo tikslas – išanalizavus ekologiškų žemės ūkio produktų vartojimo kultūrą formuojančius veiksnius, aptarti, kurie iš jų svarbiausi Lietuvos rinkoje. Straipsnyje analizuota mokslinė literatūra, skirta ekologiškų žemės ūkio produktų vartojimo kultūrai aptarti, ir atliktas empirinis tyrimas taikant anketinę apklausą. Apibendrinus mokslinę literatūrą pateikiamas sukurtas ekologiškų žemės ūkio produktų vartojimo kultūros teorinis modelis, kuris patikrinamas kiekybiniu anketinės apklausos metodu. Pagal gautus tyrimo pirminių duomenų rezultatus nustatyta, kad ekologiškų produktų vartojimo kultūrai Lietuvoje įtakos turi du veiksniai: vartotojo vertybės ir įpročiai.

KAINŲ POLITIKA ŽEMĖS ŪKIO ĮMONIŲ MARKETINGO SISTEMOJE

Lyudmyla Tarasovych
Žitomiro nacionalinis agroekologijos universitetas

Šio straipsnio tikslas – paaiškinti kainos formavimosi mechanizmą ir ypatumus žemės ūkio įmonių marketingo sistemoje. Straipsnyje, taikant mokslinės literatūros analizės, indukcijos, dedukcijos, analizės ir sintezės metodus, nustatytas kainos formavimosi vaidmuo ir ypatumai, teoriškai įrodyta, kad žemės ūkio įmonių veiklos efektyvumą lemia efektyvi ir su rinka suderinta kainų politika. Kainų politika – tai veiksmų, susijusių su prekių ir paslaugų kainų nustatymu, visuma. Ji apima kainodaros strategijos ir taktikos

formavimą, taip pat veiksmus, susijusius su kainų keitimu. Straipsnyje taip pat nustatytas ryšys tarp kainodaros ir kitų marketingo veiksmų.

EKONOMINIAI MAŽIAU PALANKIŲ ŪKININKAUTI VIETOSIŲ IR EKOLOGINIO ŪKININKAVIMO IŠMOKŲ ASPEKTAI LATVIJOJE

Armands Veveris, Peteris Lakovskis, Elita Benga

Latvijos valstybinis žemės ūkio ekonomikos institutas

Mažiau palankių ūkininkauti vietosių (MPŪV) išmokos ir ekologinio ūkininkavimo (EŪ) išmokos sudaro trečdalį visos viešosios paramos, skiriamos pagal 2007–2013 m. Latvijos kaimo plėtros programą. Šias išmokas gauna beveik du trečdaliai visų ūkių. Tyrimo tikslas – įvertinti ekonominių MPŪV ir EŪ išmokų poveikį. Tyrimui naudojami Kaimo plėtros tarnybos, Ūkių apskaitos duomenų tinklo ir žemės ūkio statistikos duomenys. Ūkių, gaunančių išmokas, grupė buvo palyginta su grupe, negaunančia išmokų, tai įvertinant išmokų poveikį. Rezultatai rodo, kad MPŪV išmokos lėmė pajamų augimą, ypatingai mažuose ūkiuose. Šios išmokos taip pat skatino intensyvesnę žemės ūkio naudmenų panaudojimą.

KLASTERIO FORMAVIMAS: BENDRIEJI POŽYMIAI, KRITERIJAI, ETAPAI IR BRANDUMO FAZĖS

Rasa Viederytė

Kaunos technologijos universitetas

Siekiant padidinti įmonių konkurencingumą ir sustiprinti konkurencines pozicijas rinkoje, klasterio formavimas vis dažniau tampa viena iš esminių sąlygų įmonių bendradarbiavimui vystyti ir plėtoti, ypač inicijuojant bendrus jungtinius projektus ir stiprinant įmonių tarpusavio pasitikėjimą. Klasterių formavimas yra dinaminis procesas, atpažįstamas pagal bendruosius požymius ir kriterijus, susidedantis iš nuoseklių etapų ir pasižymintis skirtingomis brandumo fazėmis. Todėl šio tyrimo tikslas – įvertinti bendrųjų požymių, kriterijų, etapų ir brandumo fazių reikšmę klasterio formavimo procesui. Tyrimo tikslui įgyvendinti atliktas kompleksinis klasterio formavimo proceso tyrimas, apimantis tiek klasterio proceso formavimo etapų ir brandumo fazių, tiek klasterių kūrimo ir vystymo dinamikos kriterijų ir bendrųjų požymių analizę. Remiantis atlikto tyrimo duomenimis, buvo nustatyti pagrindiniai klasterio formavimo

bendrieji požymiai, kriterijai, etapai ir brandumo fazės, identifikuotos pagrindinės klasterių formavimo kliūtys bei pateiktos argumentuotos išvados klasterio formavimo proceso tobulinimui.

VERSLO GINČŲ SPRENDIMO ALTERNATYVOS

Inga Vidrevičienė

Aleksandro Stulginskio universitetas

Tarp ūkio subjektų kylantys verslo ginčai ne visais atvejais gali būti išsprendžiami abipusių derybų būdu, todėl, esant tam tikriems sutartinių įsipareigojimų pažeidimams, kylantiems verslo (komerciniams) ginčams spręsti, atsiranda šalių teisė pasirinkti ir atitinkamą jo sprendimo būdą – teismą arba arbitražą. Tai reiškia, kad įstatymų leidėjas teisės aktuose yra numatęs dvi verslo ginčų nagrinėjimo teismuose alternatyvas – teismą arba arbitražą. Paprastai ginčams spręsti verslininkai renkasi teisminį ginčo sprendimo būdą, tačiau Lietuvoje įsteigtas Agroverslo arbitražo teismas – kita ginčo sprendimo alternatyva, kurios privalumai ir trūkumai pateikiami. Straipsnio tikslas – išanalizavus teisės aktus, pateikti verslo ginčų sprendimo teismuose ir arbitražo teisme galimybių palyginimą, pasiūlyti verslininkams verslo ginčų nagrinėjimo alternatyvas.

UKRAINOS ŽEMĖS ŪKIO DRAUDIMO RINKOS FORMAVIMO TEORINIAI IR METODOLOGINIAI PRINCIPAI

Oleksandr Vilenchuk

Žitomiro nacionalinis agroekologinis universitetas

Žemės ūkio veiklos rizikingumas reikalauja lokalizuoti ir efektyviai neutralizuoti procesus, kurie neigiamai veikia žemės ūkio produktų gamybą. Šiuo darbu siekiama parodyti draudimo sistemos, kaip efektyvios žemės ūkio rizikų valdymo priemonės, vystymo naudą. Straipsnio tikslas – atskleisti Ukrainos žemės ūkio draudimo rinkos formavimo teorinius ir metodologinius aspektus Europos ir viso pasaulio kontekste. Ukrainos žemės ūkio draudimo rinkos vystymosi tendencijos 2005–2013 metais skatina ieškoti inovatyvių žemės ūkio subjektų apsaugos formų ir metodų. Žemės ūkio draudimo vystymosi galimybių įgyvendinimas leis sumažinti neigiamą rizikos poveikį žemės ūkiui ir žemės ūkio subjektų pajamų kintamumą.

VEIKSNIAI, KURIE ĮTAKOJA ORGANIZACINĘ KULTŪRĄ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE

Andželika Zavackienė^{1,2}, Vida Mockienė¹, Artūras Razbadauskas¹

¹ Klaipėdos universitetas, ² Klaipėdos respublikinė ligoninė

Besivystant naujai socialinei ekonominei sanklodai, keičiasi akcentai įprastiniuose tarpusavio santykiuose, atsiranda naujų prioritetų. Sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiai organizacijai, norinčiai prisitaikyti prie besikeičiančios išorinės aplinkos, būtina daugiau dėmesio skirti organizacijos kultūros vertinimui, kadangi tai tampa neatsiejama įvaizdžio dalis, vertinama pacientų. Tyrimo tikslas – išanalizuoti veiksnius, kurie įtakoja organizacinę kultūrą sveikatos priežiūros įstaigose. Tyrimo metodas – anketinė apklausa. Tiriamųjų kontingentą sudarė vienos vakarų Lietuvos ligoninės 138 slaugytojai. Anketiniai duomenys buvo analizuojami naudojant statistinį duomenų analizės paketą SPSS 13.0. Tyrimas atliktas laikantis etikos principų. Tyrimo rezultatai parodė, kad respondentų nuomone, organizacijoje yra skatinamos arba iš dalies skatinamos naujos idėjos ir iniciatyva, kaip skatinimo priemonės naudojamos psichologinės ir materialinės skatinimo priemonės ($p < 0,01$). Daugiau nei pusė respondentų manė, kad darbuotojų skatinimas įtakoja organizacinei kultūrai. Analizuojant kaip skirtingo tipo pareigų (slaugos administratoriai, skyrių vyriausieji slaugytojai, slaugytojai) respondentai sprendžia konfliktines situacijos, nustatytas statistiškai reikšmingas ryšys tarp pareigų ir sprendimo priėmimo tipo ($p < 0,01$). Didžioji dalis respondentų iškilusius interesų konfliktus sprendžia abiem pusėm diskutuojant, tarpininkaujant vadovui. Tyrimu nustatyta, kad geri darbiniai santykiai organizacijos viduje, su vartotojais, tiekėjais, visuomene ir žiniasklaida stiprina organizacinę kultūrą. Organizacijos kultūrai turi įtakos naujų idėjų ir iniciatyvos skatinimas, interesų konfliktų sprendimo metodai ir geri darbiniai santykiai.

STRATEGINĖS ANALIZĖS METODŲ TAIKymo LOGISTIKOS ĮMONĖSE TYRIMO REZULTATAI

Aurimas Župerka, Violeta Vlasovienė

Klaipėdos universitetas

Šiuo tyrimu siekta nustatyti logistikos organizacijose strategijos kūrimui taikomų strateginės analizės metodų veiksmingumą, optimizuojant

jų taikymo galimybes logistikos įmonėse. Tikslas – nustatyti logistikos organizacijose strategijos kūrimui taikomų strateginės analizės metodų veiksmingumą, optimizuojant jų taikymo galimybes logistikos įmonėse.

Pirmiausia buvo suformuotas naudotinas logistikos įmonėse strategijos kūrimo metodų sąrašas. Atliktais dviem empiriniais tyrimais buvo įvertintos logistikos įmonių vadovų nuostatos strateginės analizės metodų atžvilgiu. Taip pat buvo įvertinta praktinė strateginės analizės metodų diegimo logistikos įmonėse patirtis. Gauti rezultatai leidžia teigti jog, logistikos įmonių vadovų strateginės analizės nuostatos yra stipresnės nei praktinis šių metodų diegimas logistikos įmonių strateginės analizės srityje. Tyrimu sąlygiškai buvo nustatyta, jog logistikos įmonės dėl didelių laiko ir finansinių kaštų yra per mažos panaudoti didelį kiekį egzistuojančių strateginės analizės metodų.

VERTIKALI INTEGRACIJA KAIP PRIEMONĖ INFORMACIJOS ASIMETRIJOS ĮVEIKTI

Andrej Lapin

Žitomiro Nacionalinis agroekologinis universitetas

Šiuolaikinių įmonių veikla vykdoma sparčiai besikeičiančių vidaus ir išorės ekonominių veiksnių sąlygomis. Tai lemia globalizacijos, ekonominės integracijos, taip pat mokslo ir technikos pažangos procesai. Tokioje situacijoje įmonės veiklos sėkmė priklauso nuo veiksmingo bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis įvairiuose prekių ar paslaugų kūrimo galutiniam vartotojui etapuose, t.y nuo vertikalios integracijos efektyvumo. Šiame kontekste svarbiais tampa klausimai dėl įmonės susijungimo su integracine struktūra sąlygų arba sukurti tokią struktūrą maksimaliai efektyviai

GIS ANALIZĖS NAUDOJIMAS ĮVERTINANT GYVULININKYSTĖS INTENSYVUMO LYGĮ IR NUSTATANT PAVIRŠINIO BEI POŽEMINIO VANDENS UŽTERŠIMO RIZIKĄ BALTIJOS JŪROS UPIŲ BASEINUOSE

Aliaksandr Pakhomau

Baltarusijos Respublikos kompleksinio vandens išteklių naudojimo centrinis tyrimų institutas

Tarptautinio projekto „Baltijos Kompasas“, finansuoto pagal Europos Sąjungos „Baltijos jūros regiono 2007–2013“ programą, įgyvendinimo metu kartu su Baltijos regiono valstybių partneriais, panaudojus erdvinės analizės metodus, pagrįstus geografinėmis informacinėmis sistemomis (GIS), buvo kiekybiškai ištirtas žemės ūkio gamybos poveikis aplinkai.

Gyvulių pasiskirstymo upių baseinų teritorijose analizė ateityje leis įvertinti potencialų gyvūninės kilmės atliekų kiekį, nustatyti pagrindinius žemės ūkio paviršinio ir požeminio vandens taršos šaltinius ir, atsižvelgiant į žemės ūkio kultūrų derlingumą, apskaičiuoti galimą maistinių medžiagų patekimo su mineralinėmis ir organinėmis trąšomis balansą.

INOVATYVUS POŽIŪRIS Į FINANSŲ RINKAS

Yana Matkovskaya, Yulia Mordashkina

Volgogrado valstybinis technikos universitetas

Finansinė elgsena apibūdinama kaip minios elgsena. Tačiau su šiuo teiginiu galima nesutikti, nes pagal naujausią požiūrį į minios elgseną, ji nėra chaotiška, o turi tam tikras tendencijas ir logiką. Šiame straipsnyje pateikiamas inovatyvus požiūris į finansų rinkas, sudarantis sąlygas specialių metodų kūrimui ir finansinių srautų prognozavimui.

Taigi šis požiūris turi svarbių savybių tiek vidinei rinkos analizei (jos dalyviams), tiek ją prižiūrinčioms institucijoms. Be to, remiantis juo gali būti analizuojama rinkos struktūra ir rinkos dalyvių, galinčių keisti savo investicijų tendencijas, pasiskirstymas. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai finansų analitikai nesugeba paaiškinti rinkų pokyčių priežasčių ir padarinių, siūloma naudoti būtent šį inovatyvų požiūrį.

VERSLO AUGIMO STRATEGIJOS: PASIRINKIMO GALIMYBĖS AGRARINIŲ PASLAUGŲ ĮMONEI

Andrius Gurblys, Gediminas Radzevičius
ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas

Agrarinių paslaugų sektoriaus įmonių augimo strategijų ar jų derinių pasirinkimas ypač svarbus, siekiant pagerinti verslo ekonominius rezultatus, užtikrinant piniginių srautų stabilumą bei sustiprinant išlikimo rinkoje prielaidas. Lietuvos rinkoje tokio pobūdžio tyrimas nebuvo atliktas. Tikslas - nustatyti Lietuvos agrarinių paslaugų įmonių pasirinktas verslo augimo strategijas, nagrinėjant skverbimasis į rinką, produkto plėtros, rinkos plėtros ir diversifikacijos strategijas. Tyrimas atliktas giluminio pusiau struktūruoto interviu metodu, apklausta 10 agrarinių paslaugų įmonių vadovų. Tyrimas vykdytas, vadovaujantis autorių sukonstruotu teoriniu tyrimo modeliu. Modelis sukurtas, sujungus Ansoff ir Varadarajan augimo matricas bei resursais pagrįstą modelį. Atlikus tyrimą identifikuoti agrarinių paslaugų įmonių augimo strategijų įgyvendinimo būdai: platforminio verslo modelio taikymas, naujų pardavimo kanalų naudojimas, organizacinių resursų stiprinimas. Nepaisant esamų rinkos apribojimų, agrarinių paslaugų įmonei perspektyviausia yra skverbimosi į rinką strategija. Mažinant neigiamą sezoniškumo įtaką veiklos rezultatams, veiklą būtina plėsti ir susijusios horizontalios diversifikacijos kryptimi, ignoruojant su šia augimo strategija susijusias rizikas.

NOVATORIŠKOS PRIEMONĖS PLAGIATUI APTIKTI AKADEMINĖJE APLINKOJE

Oleg Skidan, Ivan Litvinchuk
Žitomiro Nacionalinis agroekologijos universitetas

Šio tyrimo tikslas – identifikuoti efektyviausius tarp dabartiniu metu naudojamų plagijavimo aptikimo instrumentus ir siūlyti juos diegti švietimo ir mokslo institucijose. Analizė buvo atlikta 30-čiai dažniausiai naudojamų programų ir interneto serverių, suteikiančių galimybes patikrinti tekstinės informacijos unikalumą pagal 12 pagrindinių charakteristikų.

Tyrimo rezultatai parodė, kad būtina sukurti universalią ir efektyvią programinę įrangą plagiatui aptikti, kuri būtų prieinama akademinėi bendruomenei finansiškai.

ĮDĖJIMŲ Į INOVACIJAS EFEKTYVUMO VERTINIMAS

Julius Ramanauskas¹, Vladimir Kafidov², Vyacheslav Kafidov²

¹ Klaipėdos universitetas, ² Sankt Peterburgo serviso ir ekonomikos universitetas

Siekiant užtikrinti įmonių tvarų vystymąsį, būtina nustatyti inovacijų kokybės ir investicijų vertės santykį. Šio darbo tikslas – sukurti metodiką, kurios pagalba galima nustatyti konkrečių produktų kainos ir kokybės paklausos priklausomybę. Atlikta mokslinės literatūros, skirtos investicijoms į inovacijas, analizė, pramonės ir paslaugų įmonių vadovų bei ūkininkų apklausa. Tyrimų duomenys įvertinti taikant matematinis metodus, pateikta rezultatų grafinė interpretacija. Šio darbo pagrindinis rezultatas – sukurta metodika, kurios pagalba galima nustatyti veiksmingas inovacijas.

ŪKININKAVIMO SĄLYGŲ LIETUVOS MIŠKUOSE ANALIZĖ

Artūras Rukas Daujotis

Šv. Luko Tarptautinė akademija

Lietuvoje vykdomos apmokestinimo politikos tyrimai yra svarbūs atskiriems ūkio subjektams, kadangi tarp jų matyti aiškūs diskriminavimo požymiai į kuriuos artimiausioje ateityje reikėtų atsižvelgti. Tyrimo tikslas - išanalizuoti netiesioginių mokesčių įtaką atskiriems miško ūkio subjektams: miško savininkams ir urėdijoms bei pateikti siūlymus apmokestinimui tobulinti. Darbe naudotasi teisinių aktų miškų ūkyje praktikos studija, analizė ir statistinių duomenų įvertinimo metodai. Išanalizavus kokius iššūkius Lietuvos miškų skirtingų nuosavybės formų ūkiams turi netiesioginiai mokesčiai, nustatyta, kad pasitvirtino hipotezė dėl jų diskriminacinio pobūdžio fiziniams miško sektoriaus asmenims. Pasiūlyta atkreipti dėmesį į apmokestinimo objektą, tarifus ir siekti šiuos mokesčius peržiūrėti ne tik miškų ūkyje, bet ir visame Lietuvos ūkyje.

Autorių sąrašas

- Aamisepp, M., 25, Estija
Aleksandravičius, A., 21, Lietuva
Asmild, M., 5, Lietuva
Astromskienė, A., 18, Lietuva
Bakanauskas, A., 5, Lietuva
Baležentis, A., 6, Lietuva
Baležentis, T., 5, 6, Lietuva
Bem, A., 7, Lenkija
Benga, E., 37, Latvija
Berezyak, I., 28, Ukraina
Bogoyavlenska, Yu., 18, Ukraina
Boyko, V., 11, Ukraina
Bratka, V., 25, Latvija
Burgis, D., 7, Lietuva
Čapienė, A., 8, Lietuva
Chaikin, O., 22, Ukraina
Daujotis, A. R., 43, Lietuva
Daukilas, S., 22, Lietuva
Dementjeva, J., 8, Lietuva
Denekas, J., 9, Lenkija
Drejeris, R., 10, Lietuva
Efimova, E., 23, Rusija
Galnaitytė, A., 14, Lietuva
Gargasas, A., 23, Lietuva
Gavrilescu, C., 24, Rumunija
Giedraitis, A., 10, Lietuva
Girgždienė, V., 19, Lietuva
Gotkiewicz, W., 9, Lenkija
Grigaliūnaitė, V., 11, Lietuva
Grublienė, V., 24, Lietuva
Gurklys, A., 42, Lietuva
Hougaard, J. L., 5, Lietuva
Hubeni, Y., 11, Ukraina
Ignat, A., 17, Moldova
Yatsenko, O., 20, Ukraina
Jaszczak, A., 9, Lenkija
Jedik, A., 14, 25, Lietuva
Juodis, D., 23, Lietuva
Kafidov, Vya., 43, Rusija
Kafidov, Vl., 43, Rusija
Kantaravičienė, A., 6, Lietuva
Karasova, N., 12, Ukraina
Kasperiušienė, J., 22, Lietuva
Kėdaitis, V., 6, Lietuva
Khodakivska, O., 26, Ukraina
Kiyak, D., 27, 27, Lietuva
Kilnickaya, E., 26, Ukraina
Klimas, E., 12, Lietuva
Kolbachev, E., 13, Rusija
Koloszko-Chomentowska, Z.,
13, Lenkija
Kostenko, T., 14, Ukraina
Kostetska, I., 28, Ukraina
Krieviņa, A., 29, Latvija
Kripaitis, R., 14, Lietuva
Kriščiukaitienė, I., 15, 31, Lietuva
Kučko, E., 28, Baltarusija
Kuliešis, G., 15, Lietuva
Kuznetsova, N., 23, Rusija
Lakovskis, P., 37, Latvija
Lapin, A., 40, Ukraina
Laurinavičius, E., 29, Lietuva
Lucasenco, E., 17, Moldova
Machek, O., 33, Čekijos R.
Martynchuk, I., 16, Ukraina
Martynchuk, M., 16, Ukraina
Matkovskaya, Ya., 41, Rusija
Mažrimė, A., 36, Lietuva
Melece, L., 29, 30, Latvija
Merkienė, R., 8, Lietuva
Mikelionytė, D., 19, Lietuva
Mockienė, V., 39, Lietuva

Mordashkina, Yu., 41, Rusija
 Moroz, V., 17, Moldova
 Namiotko, V., 14, 31, Lietuva
 Navasaitiene, S., 28, Lietuva
 Nykolyuk, O., 31, Ukraina
 Orel, O., 17, Ukraina
 Pakhomau, A., 41, Baltarusija
 Pareigienė, L., 15, Lietuva
 Paužuolienė, J., 32, Lietuva
 Pawlewicz, A., 9, Lenkija
 Pilelienė, L., 11, Lietuva
 Plotnikova, M., 18, Ukraina
 Prancėvičiūtė, L., 27, Lietuva
 Radzevičius, G., 42, Lietuva
 Ramanauskas, J., 23, 43, Lietuva
 Ramanauskas, K., 19, Lietuva
 Ramanauskienė, J., 18, Lietuva
 Razbadauskas, A., 39, Lietuva
 Rimkuvienė, D., 29, Lietuva
 Schwarz, G., 15, Vokietija
 Spaičienė, V., 33, Lietuva
 Stepukonis, F., 33, Lietuva
 Šapolaitė, V., 35, Lietuva
 Shukalovych, V., 32, Ukraina
 Šimanskienė, L., 19, Lietuva
 Skulskis, V., 19, Lietuva
 Stalgienė, A., 25, Lietuva
 Stašys, R., 34, 34, Lietuva
 Šneiderienė, A., 27, Lietuva
 Špička, J., 33, Čekijos R.
 Tamulienė, V., 36, Lietuva
 Tarasovych, L., 36, Ukraina
 Tsyhankova, T., 20, Ukraina
 Ucieklak-Jeż, P., 7, Lenkija
 Urbonaitė, A., 24, Lietuva
 Valauskienė, S., 21, Lietuva
 Vanagienė, V., 5, Lietuva
 Vaznonis, V., 20, Lietuva
 Veveris, A., 37, Latvija
 Vidrevičienė, I., 38, Lietuva
 Viederytė, R., 37, Lietuva
 Vilenchuk, O., 38, Ukraina
 Viningienė, D., 32, Lietuva
 Virketis, G., 34, Lietuva
 Vlasovienė, V., 39, Lietuva
 Voicilaş, D-M., 24, Rumunija
 Zavackienė, A., 39, Lietuva
 Zavadskā, Yu., 20, Ukraina
 Zekalo, M., 25, Lenkija
 Zotsenko, O., 21, Ukraina
 Zviagincev, M., 26, Ukraina
 Žilinskas, V. J., 8, Lietuva
 Žukovskis, J., 9, Lietuva
 Župerka, A., 39, Lietuva
 Skidan, O., 42, Ukraina
 Litvinchuk, I., 42, Ukraina

Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija Ekonomikos ir vadybos mokslo bei studijų inovatyvūs sprendimai: konferencijos medžiaga. 2014 m. birželio 19–20 d. Vilnius: Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. 48 p.

ISBN 978-9955-481-46-1

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

V. Kudirkos g. 18-2
LT-03105, Vilnius

Phone: (8 5) 261 4525
Fax: (8 5) 261 4524
E-mail: laei@laei.lt